

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

Majandusaasta aruanne

Majandusaasta

1. jaanuar 2006 – 31. detsember 2006

Aadress Pikk 11, Tallinn 10123

Registrikood 8 0 0 0 5 0 6 9

Tegevjuht Urmo Kübar, juhataja

Sidevahendid tel 630 9630
faks 630 9632
e-post info@ngo.ee

Põhitegevusala avalikes huvides tegutsevate mittetulunduslike
organisatsioonide ühistegevuse arendamine

Ettevõtluse vorm mittetulundusühing

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	4
<i>Sissejuhatus: Eesti kodanikuühiskond ja EMSL aastal 2006</i>	<i>4</i>
EMSLI MISSIOON, VISIOON, STRATEEGILISED SUUNAD JA VÄÄRTUSED.....	7
ÜHISKONNA TASANDIL.....	7
ORGANISATSIOONI TASANDIL.....	8
<i>1. Liikmeprogramm.....</i>	<i>9</i>
TULUDE JA KULUDE ANALÜÜTILINE ARUANNE 2006.....	36
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	37
JUHATUSE KINNITUS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE.....	37
BILANSS	39
TULUDE JA KULUDE ARUANNE	41
RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	42
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD.....	43
LISA 1 – ARVESTUSPÕHIMÕTTED	43
LISA 2 - PÕHIVARA	44
LISA 3 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSED.....	44
LISA 4 - MUUD TULUD.....	45
LISA 5 – MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD.....	45
JUHATUSE JA NÕUKOGU ALLKIRJAD 2006. MAJANDUSAASTA ARUANDELE.....	46
AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS	47
EMSLI LIHKMED	49

TEGEVUSARUANNE

Sissejuhatus: Eesti kodanikuühiskond ja EMSL aastal 2006

2006. aastal jätkus Eesti mittetulundussektori ja laiemalt kodanikuühiskonna stabiilne areng. Euroopa Liitu astumisega kaasnenud majanduse kiire kasv (2006. aastal 11,4%¹) avaldab positiivset mõju ka kodanikuaktiivsusele: inimestel on rohkem vaba aega, võimalusi ja huvi ühiskondlikes asjades osalemiseks. See konstrueerib uut sotsiaalset reaalsust (näiteks meedias, arvamussõnate sõnavõttudes, aga ka lihtsalt lähedaste ja tuttavate käitumis-eeskujuna), kus tähelepanu neile küsimustele ja osalemine ei ole erandlik, vaid normaalne käitumine, mis omakorda suurendab osalust. Oluliseks verstapostiks oli siin 2006. aasta hilissuvel presidendivalimistega kaasnenud sündmused, mida sageli võrreldi “laulva revolutsiooni” aegse rahvaliidumise. “Kodanikuühiskond” on terminina leidnud kindla koha avalikus diskussioonis. Suve lõpus läbi viidud üle-eestilise uuringu kohaselt oli seda mõistet kuulnud 72% vastanutest, samas ei osanud ligi pooled neist seda mõistet ühegi märksõnaga lahti seletada². See on pannud viitama ka ohule, et populaarset, kuid selge sisuga täitmata mõistet võidakse kurjalt kasutada, mis pärsiks kodanikuühiskonna arengut³.

Positiivsena on vilju hakanud kandma mitmed aastatepikkused protsessid. Suureneb avaliku sektori teadlikkus kodanikuühiskonnast

1 Statistikaamet, www.stat.ee/186037

2 “Kodanikuühiskonna mõiste tuntus”, Avatud Eesti Fondi tellimisel uuringukeskuse Klaster poolt läbi viidud telefoniküsitlus 17.–25. augustini 2006, www.oef.org.ee/_repository/Document/kodanikuuhiskonnauuringukokkuvote.pdf

3 Hans H. Luik Von Krahl Akadeemia debatis “Vabadus, võrdsus, vendlus” koos Marju Lauristiniga 10. jaanuaril 2007: “Tunnen ohtu, et kui kolmanda sektori osas kestab vaakum veel kaua – keegi ei tule valitsusele partneriks, esindama ühe, teise või kolmanda grupi huve –, siis ilmub mõni populist, kes kaaperdab kolmanda sektori [mõiste] ja hakkab meie kõigi eest rääkima. Nagu Bidstrupi karikatuuril ametiühingujuhist, kes tuleb ja sõimab, käised üles kääritud, seejärel aga istub tagatoas ja pahvib kapitalistiga jämedat sigarit.” www.epl.ee/artikkel/373979

ning oma rollist kodanike ja nende ühenduste kaasamisel otsustusprotsessidesse – kevadel avaldatud uurimuse kohaselt peab tervelt 91% avalikest teenistujatest poliitikate kujundamisel parimate lahendusteni jõudmisel vajalikuks kõigi huvitatud osapooltega konsulteerimist, kuigi samas puudus 56% vastanutest selline koostöökogemus ja vaid 16% jaoks oli see pidev⁴.

Suureneb ka vabaühenduste professionaalsus. Üha kesksamateks teemadeks mittetulundussektori alastes diskussioonides on vabaühenduste tegevuse sotsiaalse mõju mõõtmine ja hindamine, ühenduste juhtimissuutlikkus, vastutavus, läbipaistvus, sisuline koostöö teiste ühiskonnasektoritega, uued mudelid finantssuutlikkuse tagamiseks nagu näiteks sotsiaalne ettevõtlus – seejuures on diskussiooni eestvedajateks ja muutuste vajaduste rõhutajaks just ühendused ise. Toimub põlvkonnavaetus: paljud 1990ndatel aastatel Eesti mittetulundussektori taassünni eestvedajad on lahkunud kas rahvusvahelistesse organisatsioonidesse või teistesse sektoritesse, nende asemele tuleb üha enam juba 21. sajandil Eestis või välismaal hariduse saanud noori liidreid. Üha enam on aga märgata kihistumist organisatsioonide suutlikkuse alusel: selgelt on esile kerkinud võimekamad ühendused, kes arenevad kiiresti ning seavad ka avalikkuse jaoks kolmanda sektori agendat, samas kui suurel hulgal organisatsioonidest napib põhilisi ressursse (nii finants- kui ka inimkapitali) oma rolli edukaks täitmiseks⁵.

Professionaliseerumisega kaasneb ka suurem nõudlikkus ja kriitilisus nii enda kui ka partnerite suhtes. Nii on ühendused rahulolematud avaliku sektori poolse vähese huviga „Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni” (EKAK) rakendamise suhtes, mistõttu on EKAKi sisuline areng paljuski seiskunud⁶. Juba 2005. aasta sügisel ühenduste ja ministriumide koostöös valminud “Kaasamise hea tava” jäi terveks aastaks Riigikantseleisse seisma, sisulist edenemist ei toimunud kodanikuhariduse ega mittetulundussektori statistika korrastamise alal.

4 “Rollid ja hoiakud avalikus teenistuses”, Riigikantselei tellitud uuring Tallinna Ülikooli Eesti Humanitaarinstituudilt, www.riigikantselei.ee/failid/avaliku_teenistuse_uuring_2006.pdf

5 USAID NGO Sustainability Index 2006 Eesti raport, avaldatakse kevadel 2007

6 EKAKi kommunikatsiooniaudit, esitatud ühiskomisjonile 19.02.2007, www.ngo.ee/ekak

Oma osa mängis siin 2007. aasta märtsivalimiste ootus, mille tõttu paljud protsessid avalikus sektoris seiskusid. Pettumuseks oli suve algul valminud „Vabariigi Valitsuse kodanikualgatuse toetamise arengukava” (KATA), mis fikseeris pelgalt ministriumide käimasolevad tegevused ning tõrjus ühenduste ettepanekud vajalikeks uuendusteks.

EMSLi jaoks oli 2006 mitmete muutuste aasta. Aasta alguses läks ülemaailmsesse kodanikuühendusse CIVICUS tööle senine juhataja Kristina Mänd, lahkus ka pikaajaline info- ja tugiprogrammi juht Katrin Kala. Uueks juhatajaks sai Marit Otsing, kes pidi sel kohal töötama Kristina Mändi naasmiseni teisel poolaastal. Kui selgus, et töö CIVICUSes kujuneb pikemaks, ning ka Marit Otsing ei saanud pikemalt juhatajana jätkata, korraldati uus konkurss ning juhatajaks valiti senine liikmeprogrammi juht Urmo Kübar.

Muutunud oli ka EMSLi tegutsemiskeskond. Mitmete kolmanda sektori jaoks oluliste teemade puhul on tekkinud uusi tugevaid eestvedajaid – näiteks tegeleb Heateo Sihtasutus sotsiaalse ettevõtluse ning kolmanda ja ärisektori suhetega, Tartu Vabatahtlike Keskus veab eest vabatahtliku tööga seotud arenguid jne. Palju uusi tegijaid on lisandunud mittetulundussektori koolitusturule. See nõuab ka EMSLi tegevuste kriitilist ülevaatamist, keskendumaks sellele, mille järgi on ühiskonnas kõige suurem vajadus ja kus organisatsiooni kompetentsid on tugevaimad.

Juuli lõpus Käsmus peetud EMSLi nõukogu ja büroo arutelul sõnastati peamiste probleemidena EMSLi teel Eesti kodanikuühiskonna arendamisel järgmised: EMSLi roll mittetulundussektori eestvedajana pole lõpuni selge, sõnumi keerukus, uute talentide ligitõmbamine ja olemasolevate motivatsiooni säilitamine, koostöö partneritega ja poliitilise initsiatiivi haaramine, soovimatu konkurentsi vältimine mittetulundussektori sees, valmisolek poliitilisteks, majanduslikeks ja administratiivseteks riskideks. Mitmed sel ja järgnenud aruteludel sündinud lahendused nende riskide vähendamiseks leidsid koha EMSLi 2007. aasta tegevuskavas, ning tegelemine nende teemadega jätkub 2007. aastal, kui hakatakse koostama EMSLi strateegiat aastateks 2008–11.

Järgnevas aruandes keskendume EMSLi olulisematele tegevustele ja nende tulemustele 2006. aastal. Probleemidest tegevuse mõjude

hindamisel oleme andnud ülevaate 2005. aasta aruande sissejuhatuses⁷, need on aktuaalsed ka täna. Aruande aluseks on EMSLi nõukogu kinnitatud missioon, visioon ja strateegilised suunad aastateks 2005–08 ning 2006. aasta tegevuskava, mille täitmist järgnevalt vaatleme ja hindame.

EMSLi missioon, visioon, strateegilised suunad ja väärtused

EMSL on 1991. aastal asutatud Eesti Fondide Keskuse õiglusrärglane. Alates 1994. aastast tegutseme oma praeguse nime all liikmesorganisatsioonina, ühendades avalikes huvides tegutsevaid aktiivseid vabaühendusi erinevatest tegevusvaldkondadest. Euroopas üsna ainulaadsel kujul esineva organisatsioonina tuntakse EMSLi kui kodanikuühiskonna arendajat, olulisemate valdkondade esindusorganisatsioonide sidustajat, nende arvamuste koondajat ja eestkostjat, olles sellisena legitiimne ja laia kõlapinnaga partner nii riigile kui ka erasektorile.

EMSLi pikaajalist tegevust kavandab üldkoosolekul liikmete poolt valitud nõukogu, mille liikmete volitused kestavad kolm aastat. Viimasele alluvad juhatus ja büroo, kes talitavad kooskõlas üldkoosoleku ja nõukogu määratud tegevussuundadega.

EMSLi missioon on olla avalikes huvides tegutsevate vabaühenduste eestkõneleja, kelle töö on pühendatud kodanikualgatusel ja kodanikuühiskonna arendamisele Eestis.

EMSLi visiooniks on osalusel ja kodanikualgatusel toimiv kodanikuühiskond, milles EMSLil on siduv roll avalikes huvides tegutsevate ühenduste ja ühiskonna vahel.

EMSLi strateegilised suunad 2005–08:

Ühiskonna tasandil

- Osaleda EKAKi tegevuskava elluviimisel
- Arendada Eesti vabaühendusi
- Hoida kõrgel kolmanda sektori mainet.

⁷ EMSL 2005. majandusaasta aruanne, www.ngo.ee/aruanded

Organisatsiooni tasandil

- Olla erinevaid ühendusi kaasav laiapõhjaline liikmesorganisatsioon. Seista oma liikmete ühiste huvide eest koostöös avaliku ja erasektoriga
- Käivitada stabiilsed meediaväljundid EMSLi ja kolmanda sektori tegevuste kajastamiseks
- Hoida organisatsioonina majanduslikku ja poliitilist sõltumatust, tunnustades ühiskonnaliikmete mitmekesisust ning eriarvamusi
- Olla partneritele ja kolmanda sektori liikmetele kvaliteetseks ja tunnustatud eeskujuks oma töös, teenustes ja juhtimises kui sõbralik, hooliv ja ühendusi siduv organisatsioon.

EMSLi väärtused: olles EKAKi protsessi koordineerija ja Eesti ühenduste eetikakoodeksi üks autoreid, lähtume oma töös nendes kahes dokumendis toodud väärtusteks. Proovime neid rakendada igas oma tegevuses, projektis, büroos jne.

EMSLi tegevus on korraldatud läbi kolme programmi:

- liikmeprogrammis edastame liikmetele informatsiooni, aitame arengusuundade leidmisega ja pakume teenuseid. Samuti kaitseme liikmete ühiseid huve ning kaasame neid kodanikuühiskonna arendamisse;
- arenguprogrammis tegeleme seadusloome ja koostööga avaliku ning erasektori vahel, ka kuuluvad siia meie suurüritused, filantroopia, erinevad arendusprojektid ja koostöö teiste ühendustega ning rahvusvahelised projektid;
- info- ja tugiprogrammis nõustame, edastame informatsiooni ja koolitame ühendusi, anname välja infomaterjale, erinevas mahus trükiseid.

Peamised järeldused EMSLi 2006. aasta tegevustest:

1. EMSLi 2006. aasta tegevused olid kooskõlas meie missiooni ja aastateks 2005–08 kinnitatud strateegiliste suundadega ning aitasid neis sätestatud eesmärkide saavutamisele kaasa. Eesmärkidest on kaheldav oma meediaväljundi käivitamise vajadus, sest massimeedias käsitletakse kodanikuühiskonna teemasid üha suurema huviga ning otsestele sihtgruppideni on EMSLil kommunikatsioonikanalid olemas ja toimivad. Kuigi arutasime aasta jooksul teiste ühendustega ka vabauhenduste

väljaande käivitamist, keskendumise praegu olemasolevate kanalite arendamisele.

2. Liikmeprogrammi olulisemaks saavutuseks on liikmete kaasamise süsteemi korralik toimimine. Nagu näitab aasta algul läbi viidud küsitlus, on liikmete rahulolu EMSLiga kõrge. 2007. aasta olulisemateks eesmärkideks on liikmete arenduse süsteemi käivitamine ning liikmete omavahelise suhtluse edendamine.

3. Arenguprogrammi olulisemad saavutused on ühenduste rahastamis põhimõtete korrastamiseks vajalike tegevuste sõnastamine ning nende elluviimisega alustamine, avalike teenuste üleandmise hea tava koostamine ja levitamine, vabaühenduste poliitilise manifesti koostamine, läbi aasta kestnud töö tulemusena saavutatud kokkulepe EKAKi büroo moodustamiseks, mis peaks parandama ühiskomisjoni töökorraldust ja muutma EKAKi rakendamise tulemuslikumaks ning tihedama koostöö käivitamine kohalike omavalitsustega. Nimetatutega töö jätkamine on ka 2007. aasta prioriteediks.

4. Info- ja tugiprogrammis täitsime oma ülesandeid vabaühendustele olulise teabe koguja, toimetaja ning levitajana ning koolituste korraldajana. EMSLi infokanalite kasutatavus kasvab stabiilselt (kodulehekülje külastatavus pea kahekordistus) ning osalejate rahulolu EMSLi korraldatud koolitustega on kõrge. Aasta lõpus vaatasime oma koolitustegevused üle ning leppisime kokku edasistes arengutes, võttes suuna pigem pikematele ja süvitsi minevatele ühenduste juhtimissuutlikkuse tõstmise koolitustele ning uute ideede ja praktikate levitamisele, samuti ühenduste kõrval teistele olulistele sihtgruppidele (õpetajad, koolinoored).

1. Liikmeprogramm

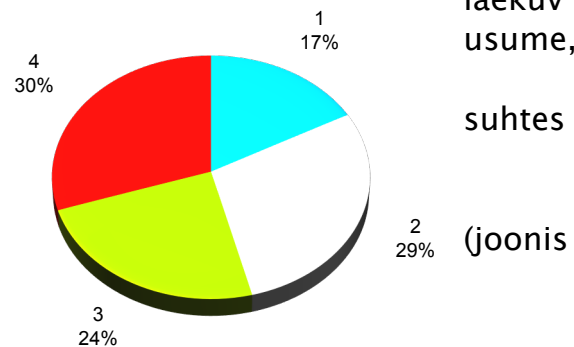
1.1. Liikmeskonna arendamine

2006. aasta jooksul liitus EMSLiga neli, lahkus üks ning välja arvati üks organisatsioon. Aasta lõpu seisuga kuulus EMSLi 84 organisatsiooni (21 sihtasutust ja 63 mittetulundusühingut).

Uued liikmed on MTÜ Tegusad Eesti Noored, MTÜ Eesti Väitlusselts, MTÜ Eesti Noorteühenduste Liit ja MTÜ Muusikute Täiendõppe Keskus (Pille Lille Muusikute Toetusfond). Tasumata liikmemaksu pärast arvati välja Eesti Nägemispuuetega Inimeste Fond, välja astus Tallinna Kolmikute Pereklubi. Rahuldumata jäeti kaks liikmeavaldust, kelle põhikiri ei vastanud EMSLi nõudmistele.

Liikmemaksu tasus aasta lõpuks 83 organisatsiooni 84-st. 2006. aastast hakkas kehtima uus liikmemaksu tasumise kord, kus varasema kõigile ühetaolise 900-kroonise maksu asemel valis organisatsioon liikmemaksu suuruse nelja võimaluse ise, soovituslikult sõltuvalt oma sissetulekust.

Kuigi kokkuvõttes liikmemaksust summa oluliselt ei muutunud, et uus süsteem on erinevate võimaluste ja vajadustega liikmete õiglasem. Seda näitas ka liikmete suhteliselt võrdne jaotumine eri liikmemaksusummade vahel (joonis 1).

Liikmeprogrammi juhina töötas septembrini Urmo Kübar, alates septembrist on need ülesanded olnud

jaotatud juhataja (kaasamine) ning info- ja tugiprogrammi juhi (liikmeteenused, ürituste korraldamine) vahel. Siiski peame oluliseks 2007. aastal uue inimese töölevõtmist, kes keskenduks liikmesorganisatsioonide arendamisele, mis on ka üks peamisi liikmekülastustest välja tulnud vajadusi.

Liikmeprogrammi üheks 2006. aasta eesmärgiks oli kaasamise mudeli rakendamise ning kvaliteetsete liikmeteenuste pakkumise kõrval ka kandepinna laiendamine liikmeskonna kasvatamise teel, mida aga oluliselt ei toimunud. Peamiseks põhjuseks oli liikmeprogrammi juhi koha tühjaks jäämine, samas ei olnud see ka EMSLi tegevuse seisukohalt kriitilise tähtsusega, sest eestkosteorganisatsiooni legitiimsus ei tulene

pelgalt esindavusest, vaid eelkõige vastutavusest⁸. Peame oluliseks eelkõige mitte liikmete arvu suurendamist, vaid seda, et EMSLi kuuluksid ühiskonnas olulisemad ja tulemuslikumad organisatsioonid. Ajurünnakutes ja liikmete ettepanekul oleme kaardistanud umbes kümnekond organisatsiooni, kellega EMSLisse astumise teemal suhtleme.

1.2. Liikmete kaasamine

Liikmete kaasamine toimub EMSLis vastavalt 2005. aastal välja töötatud korrale. Peame oluliseks, et liikmetel oleks võimalus osaleda nii EMSLi seisukohtade väljatöötamises kui ka organisatsiooni arengusuundade määramisel. Sõltuvalt teema olemusest kas informeerime liikmeid (igapäevategevused, jätkuvad protsessid; samuti küsimused, kus EMSL organisatsioonina seisukohta ei kujunda, kuid liikmed saavad soovi korral ise osaleda), konsulteerime nendega (EMSLi seisukohad eelnõude suhtes) või kaasame neid (EMSLi enda algatused, organisatsiooni arengu küsimused). Oluliseks osaluskanaliks on liikmete valitud ja vähemalt 2/3 ulatuses liikmete esindajatest koosnev EMSLi nõukogu.

2006. aastal kogusime liikmete arvamusi järgmistes EMSLile laekunud küsimustes: Vabariigi Valitsuse kodanikualgatuse toetamise arengukava, Euroopa läbipaistvuse algatus, maakondlike arenduskeskuste strateegiline arengukava, riiklik integratsiooniprogramm aastateks 2008–13, tulumaksusoodustustega ühenduste nimekirja koostamise kord. Nende jaoks lõi me sügisel EMSLi kodulehele uue rubriigi www.ngo.ee/seisukohad, kus on võimalik meile kommenteerimiseks laekunud eelnõude ja taustamaterjalidega tutvuda ning oma arvamusi esitada. Lisaks vahendasime infot eelnõude kohta, millele vastavas valdkonnas tegutsevatelt ühendustelt kommentaare oodatakse, ning EMSLi esindajate tegevusest erinevates töörühmades. Aktiivselt olid liikmed kaasatud EMSLi enda algatuste puhul nagu Norra Vabühenduste Fondi juhendamaterjali, vabühenduste riigieelarvelise rahastamise põhimõtete, avalike teenuste delegeerimise hea tava ja vabühenduste manifesti väljatöötamine, kus lisaks Interneti-põhisele ettepanekute kogumisele toimus ka arutelukoosolekuid. Samuti korraldasime

⁸ *“It is what it does, and not representation, that makes an NGO legitimate. NGOs and their networks are legitimised by the validity of their ideas, by the values they promote, and by the issues they care about.”*
Miklos Marschall, Transparency International Ida- ja Kesk-Euroopa tegevjuht, artiklis “Legitimacy and Effectiveness: Civil Society Organizations’ Role in Good Governance” (2002), vt. www.globalpolicy.org/ngos/credib/2003/0529legit.htm

arutelukoosoleku EMSLi 2007. aasta tegevuskava koostamise ajal, kus tutvustasime büroo- ja nõukogu-poolseid ideid ja kogusime liikmete arvamusi.

Peamiseks takistuseks siin on nii EMSLi kui ka liikmesorganisatsioonide puhul inimeste nappus, kes jõuaksid dokumentidesse süveneda ning ettepanekuid teha. Eelnõusid kommenteerimiseks ja ettepanekuid komisjonides osaleda laekub üha rohkem, EMSL lähtub valikut tehes põhimõttest, et osaleme protsessides, mis puudutavad kolmanda sektori ja kodanikuühiskonna arengut laiemalt ning valdkondlikes küsimustes soovime pöörduda otse vastava valdkonna ühenduste poole.

Kevadel viisime läbi liikmeküsitluse, mille eesmärk oli koguda andmeid liikmesorganisatsioonide kohta ning tagasisidet ja ootuseid EMSLi tegevustele. 81-st liikmesorganisatsioonist vastas 45 (56%). Küsitlus näitas, et üldine rahulolu EMSLiga on kõrge. EMSLi rollina nähakse eelkõige sektori eest seismist ning ühenduste informeerimist ja koolitamist, seega on ootused kooskõlas tegevustega, mida EMSL teeb. 73% vastanutest on täiesti ja 23% pigem nõus väitega, et “EMSLi tegevus on suunatud oma missiooni täitmisele”. Samas esineb vastustes ootuseid, millele EMSL seni vähe tähelepanu pööranud või mida ei pakuta, näiteks koostöösidemete arendamine liikmete vahel, nõustamine, erasektori teavitamine. On ka näha, et mitmed vastanutest ei ole enda jaoks EMSLi kuulumise põhjust kuigivõrd läbi mõelnud, millele viitab osa küllaltki ebamääraseid vastuseid (“EMSL on ainuke Eesti mittetulundussektori katusorganisatsioon, seepärast olemegi liikmed”, “Peame seda enesestmõistetavaks”, “Et olla kursis asjade käiguga” jms).

Üldise rahulolu kõrval tuleb välja, et rohkem nähakse EMSLi vajalikkust ühiskonna kui oma organisatsiooni jaoks. Seda näitab näiteks küsimus, kus paluti hinnata nõusolekut erinevate väidetega (joonis 2): kui 85% on täiesti ning lisaks 15% pigem nõus väitega “EMSL on ühiskonnale vajalik organisatsioon”, siis küsimustes, mis käivad konkreetselt vastaja ning EMSLi suhete kohta, on vastused vähem kindlad (ehkki siiski ka valdavalt positiivsed): 73% on täiesti nõus väitega “Olen rahul, et meie organisatsioon kuulub EMSLi” (lisaks 22% pigem nõus), 56% täiesti nõus väitega “Saan EMSLilt vajalikkus informatsiooni” (lisaks 39% pigem nõus), kolm vastanut on pigem või täiesti nõus väitega “EMSLi kuulumine pole meie organisatsioonile midagi andnud”. Samale tendentsile viitavad ka hinnangud EMSLi infokanalitele: kõigi nende teostust hinnatakse

keskmiselt pisut kõrgemalt kui vajalikkust oma organisatsioonile. Käärid “ühiskonnale kasulik” vs. “meie organisatsioonile kasulik” vahel ei ole suured, kuid võivad osutada problemaatiliseks selle tendentsi süvenedes nende organisatsioonide puhul, kelle jaoks on EMSLisse kuulumise põhjuste hulgas esikohal praktilised vajadused (info, koolitused, huvide kaitse).

Liikmete huvi kaasärääkimise vastu on suurem kui nende tegelik osalemine. Kui 70% väljendab soovi aktiivselt EMSLi seisukohtade kujundamises osaleda (30% algusest peale ning 40% kommenteerides ettevalmistatud mustandit), siis tegelikult on seda sageli teinud ainult 10%. Samas on väike rahulolematute osakaal: neid, kes leiaks, et nende esitatud ettepanekutega pole arvestatud või neid on jäetud teavitamata võimalusest osaleda. Rohkem esineb suhtumist, et EMSL esindab mõistlikke seisukohti ka siis, kui liikmesorganisatsioon nende väljatöötamises ei osale.

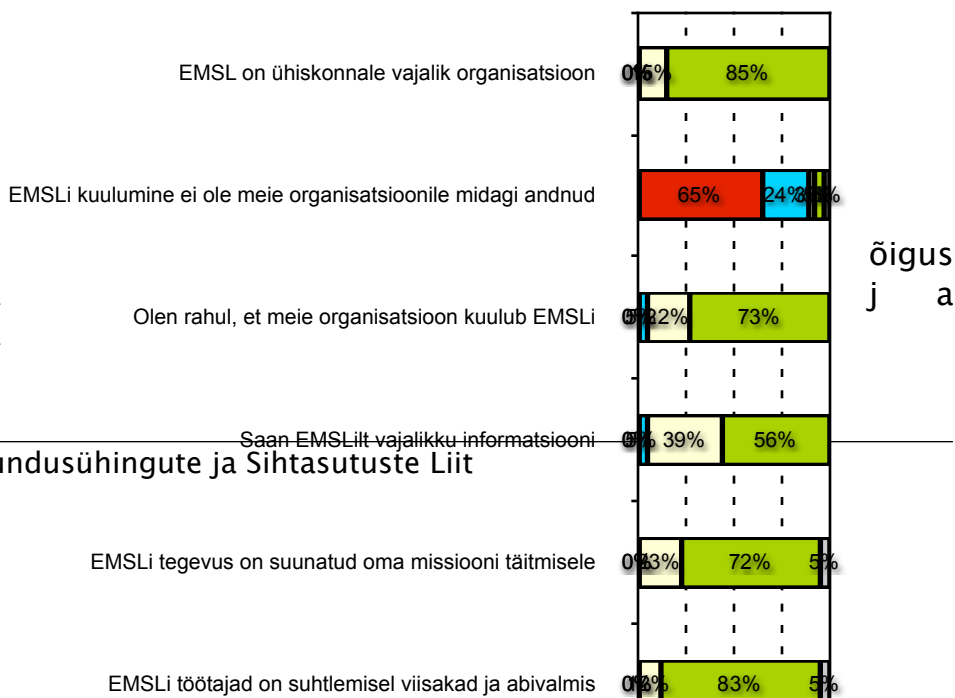
2006. aastal toimus seitse liikmekülastust: Rapla Invaspordiklubi Refleks, BPW Estonia, Eesti Vähiliit, Eesti Vaimupuuetega Inimeste Tugiliit, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Eesti Skautide Ühing ja YFU Estonia. Sellised tund kuni kaks kestnud kohtumised on väga vajalikud info vahetamiseks ning vastastikuste ootuste täpsustamiseks. Lisaks liikmekülastustele toimub EMSLil mitmete liikmesorganisatsioonidega (Heateo Sihtasutus, Avatud Eesti Fond, Tartu Vabatahtlike Keskus, Kodukant jt) pea igapäevane suhtlus.

Suurendamaks liikmete informeeritust EMSLis toimuvast, hakkasime septembrist koostama igakuiseid tegevusülevaateid. Neid saadame ka EMSLi koostööpartneritele.

1 . 3 . Teenused liikmetele

Igal EMSLi
liikmel on
 valida
 olla

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

valitud EMSLi nõukogusse ning hääletada üldkoosolekutel teistes EMSLi tegevust puudutavate küsimustes;

- olla kaasatud EMSLi seisukohtade ja tegevuste kujundamisesse.

EMSL pakub oma liikmetele

- eestkostet ja liikmete ühishuvide kaitsmist;
- tasuta infot kodanikuühiskonda puudutavates küsimustes (infoleht neli korda aastas, jooksev info listi ja kodulehekülje kaudu);
- kodanikuühendustele mõeldud käsiraamatuid ja teisi trükiseid tasuta või soodushinnaga;
- nõustamist (tasuta või soodushinnaga);
- võimalust osaleda EMSLi seisukohtade kujundamises seadusloomes ja teistes küsimustes;
- võimalust teavitada teisi liikmeid ja ühendusi oma tegevusest EMSLi infolehe, -listi ja kodulehekülje kaudu;
- võimalust osaleda soodushinnaga EMSLi korraldatavatel tasulistel koolitustel ja teistel üritustel;
- kontaktandmete tasuta avaldamist mitmete infotelefonide andmebaasides ning soodushinnaga teenuseid mitmetelt ettevõtelt.

2006. aastal lisandus mitmeid uusi partnereid, kes pakuvad oma teenuseid EMSLi liikmetele soodushinnaga. Lisaks õhutasime liikmesorganisatsioone teada andma enda pakutavatest toodetest ja teenustest, mida teised liikmed neilt tellida saaksid. Täpne ülevaade liikmete võimalustest asub www.ngo.ee/403.

1.4. Liikmete esindamine

EMSL osales 2006. aastal järgmistes töörühmades ja komisjonides:

- „Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni” (EKAK) Vabariigi Valitsuse ja kodanikeühenduste esindajate ühiskomisjon siseministeriumi juures. Esindaja jaanuarist septembrini Marit Otsing, alates septembrist Urmo Kübar;
- Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK). Esindaja Mall Hellam;
- RAK seirekomisjon rahandusministeriumi juures. Esindaja Urmo Kübar;
- Rahapesu ja terrorismi tõkestamise nõukoda. Esindaja Rein Voog;
- Riigikantselei töögrupp Eesti majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava koostamiseks. Esindaja Rein Voog;

- „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007–2013” rakenduskava “Inimressursi arendamine” prioriteetse suuna “Suurem haldusvõimekus” tööühm. Esindaja Urmo Kübar;
- EL struktuurfondide ministereeriumide vahelise töögrupp MINIT. Esindaja Marit Otsing;
- Euroopa Ühenduse algatuse EQUAL seirekomisjon sotsiaalministeeriumi juures. Esindaja Mare Ellen (SA Tuuru), asendusliige Lagle Parek;
- Norra finantsmehhanismi ja EMP finantsmehhanismi juhtkomisjon. Esindaja Marit Otsing;
- Keskkonnastrateegia 2030 juhtkomitee. Esindaja Marek Strandberg (ELF);
- Siseministeeriumi regionaalse arengu tööühm (Struktuurivahendite kasutamine 2007–13). Esindaja: liikumine Kodukant;
- Euroopa Komisjoni kampaania “Erinevuste poolt, diskrimineerimise vastu” Eesti töögrupp. Esindaja Maret Priske (Eesti Naiste Koostöökett).

Olulisematest küsimustest, mis komisjonides arutlusel, annavad esindajad liikmetele teada listi vahendusel ning ülevaatega üldkoosolekul.

1.5. Üritused liikmetele

2006. aasta üldkoosolek toimus 4. mail Tallinna Toomklubi saalis. Päevakorras olid 2005. majandusaasta aruande kinnitamine, 2006. aasta tegevuskava tutvustamine, liikmeküsitluse tulemuste kokkuvõte ja liikmeprogrammi tegevuste tutvustamine. Osales 34 liikmesorganisatsiooni (lisaks oli kaheksa liiget esindatud teiste poolt volikirja alusel). Üldkoosolekule eelnes arutelukoosolek avalike teenuste delegeerimise hea tava teemal. Üldkoosoleku protokoll on saadaval www.ngo.ee/aruanded.

30. novembril korraldasime Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühingu majas koosoleku EMSLi 2007. aasta tegevuskava arutamiseks. Tutvustasime seni plaanitud tegevusi ning arutasime, kuidas elavdada liikmete omavahelist suhtlemist, milliseid uusi liikmeteenuseid oleks vaja arendada ning kas liikmeks võtmise põhimõtted vajavad muutmist. Kõige enam tuli välja soov liikmete omavahelise suhtlemise edendamiseks ja

liikmesorganisatsioonide nõustamise ja arendamise vajadus, millele püüame 2007. aasta jooksul toimivad lahendused leida.

Lisaks osalesid liikmed EMSLi korraldatud koolitustel ja arutelukoosolekutel (nt. valitsuse kodanikualgatuse toetamise arengukava, Norra ja EMP Vabaühenduste Fondi juhendmaterjali väljatöötamiseks).

2. Arenguprogramm

2.1. Suurüritused

a) Aasta tegijate tunnustamine

Alates 1997. aastast toimunud igakevadise kodanikuühiskonna aasta tegijate tiitlite väljaandmise eesmärk on heade praktikate propageerimine. Kandidaate saavad esitada kõik soovijad, valiku teeb EMSLi nõukogu. 2006. aasta teemaks oli avaliku poliitika kujundamine ja eestkoste. Aasta mittetulundusühinguks valiti MTÜ Kirilill, sihtasutuseks Heateo Sihtasutus, aasta missiooniinimeseks Ene Hion (MTÜ Kodanikukoolitus), aasta kaasavaks ametnikuks Elo Tuppits (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium) ning aasta teoks Eesti Rohelise Liikumise eest veetud vabaühenduste eurofondide-teemalise koostöövõrgustiku loomine. Auhinnad andsid 21. veebruaril Riigikogu valges saalis lisaks EMSLi esindajatele üle Riigikogu esimees Ene Ergma ja regionaalminister Jaan Õunapuu, ettekande pidas Tartu Ülikooli eetikakeskuse juhataja prof. Margit Sutrop.

b) EMSLi 8. suvekool "Kuidas teenida tulu?"

1999. aastast toimuv EMSLi suvekool on suurim kodanikuühenduste koolitusüritus Eestis, mis keskendub igal aastal ühele ühenduste jaoks aktuaalseks tõusvale teemale. Kahepäevase koolituse eesmärgiks on aidata Eesti ühendustel omandada teadmisi ja oskusi oma tegevuse planeerimiseks ja läbiviimiseks, vahendada uusi ideid, häid praktikaid ja kogemusi ning innustada ühenduste omavahelist koostööd. Esinejate hulgas on nii praktilise kui ka akadeemilise taustaga inimesi, töövormideks loengud, seminarid ja treeningud.

2006. aasta suvekooli teemaks oli tulu teenimine – ühenduste võimalused avalike teenuste osutamise ning ettevõtlustegevuse abil üheaegselt nii parandada maailma kui ka kindlustada end stabiilse sissetulekuga. 8.–9. septembrini Jänedal toimunud suvekoolis osales 164 inimest. Lektoriteks ja treeneriteks olid Lagle Parek (EMSL), Marek Tamm (Tallinna Ülikool), Tanel Oppi (Sisekaitseakadeemia), Indrek Rohtla (Tartu linnavalitsus), Elar Tamme (Kuriteoennetuse Sihtasutus), Lea Pilme (MTÜ Kirilill), Gert Antsu (Riigikantselei), Karin Laansoo (MTÜ Caritas Eesti), Karin Närep (rahandusministeerium), Pille Kütt ja Tiia Pertel (Eesti Seksuaaltervise Liit), Agnesa Knabe (European Public Health Alliance), Eha Paas (Kodukant), Maarja Mändmaa (sotsiaalministeerium), Thor-Sten Vertmann (Eesti Töandjate Keskliit), Artur Taevere (Heateo Sihtasutus), Monika Salu (EMSL), Maarja Kruusmaa (Tartu Ülikool), Aivar Haller (Haller&Haller OÜ), Uku Visnapuu (MTÜ Clarus), Mari-Liis Dolenko (Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus), Margo Loor (Heateo Sihtasutus), Tiit Riisalo (EMSL), Indrek Raudne (Hasartmängumaksu Nõukogu), Valter Parve (Päikeselille Fond), Ly Mikheim ja Huko Laanoja (Maarja küla).

Tagasisideankeetides hinnati nii suvekooli sisu, ülesehitust kui ka korraldust viiepallisüsteemis (1 – kasin... 5 – suurepärane) keskmise hindegaga 4,5. Suvekooli korraldamist toetasid siseministeerium, Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus ning European Public Health Alliance.

2.2. EKAK

Suuresti EMSLi eestvedamisel koostatud ning 2002. aastal Riigikogus heaks kiidetud „Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni” (EKAK) rakendamine on üks peamised EMSLi ülesandeid. EKAK annab strateegilise raamistiku vajadustest, eesmärkidest, tegevustest ja võimalustest kodanikuühiskonna arendamiseks ja mittetulundussektori tugevdamiseks. Kontseptsiooni rakendamiseks on loodud valitsuse ja vabaühenduste ühiskomisjon, kus EMSL on kaasesimeheks jätkusuutlikkuse töögruppis (lisaks töötavad seadusandluse ja kodanikuhariduse töögrupid), ning koostatud tegevuskava aastateks 2004–06. Jätkusuutlikkuse töögrupp vastutab viie eesmärgi ja prioriteedi eest: kodanikuühenduste rahastamine riigieelarvelistest vahenditest; kodanikuühenduste statistika; maksustamine; katusorganisatsioonide arendamine kui peamine infrastruktuur kodanikuühenduste toetamiseks; ning avalike teenuste pakkumise üleandmine kodanikuühendustele.

Järgnevalt anname ülevaate nende eesmärkide saavutamiseks ning laiemalt EKAKi rakendamise osas tehtust:

a) Vabaühenduste riigieelarvelise rahastamise põhimõtete väljatöötamine

EMSL koostas 2005. aastal projekti, mille eesmärgiks on valmistada koostöös kodanikuühenduste, riigiasutuste ja erakondadega ning lähtudes EKAKi rakendamise tegevusplaani eesmärkidest ja loodetud tulemustest ette läbipaistvad, optimaalsed ja sihipärased kodanikuühiskonna arengut ning kodanikuühenduste tegevust toetavad võimalikud rahastamisskeemid riigieelarvelistest vahenditest. Tegemist on ühe olulisema küsimusega Eesti kodanikuühiskonna arendamisel, sest praegu erinevates riigiasutustes kasutatavad skeemid ei võimalda saada terviklikku ülevaadet ühenduste rahastamisest, selle sihipärasusest ja efektiivsusest, kooskõlast erinevate valdkondlike strateegiatega. Ühtse ja läbipaistva rahastamisskeemi puudumine pärsib nii kodanikuühenduste kui vastavate eluvaldkondade arengut. Projekti rahastab Balti–Ameerika Partnerlusprogramm.

Projekti esimene etapp kestis 2005. aasta suvest 2006. aasta suve alguseni, seda vedas EMSLi poolt Kalle Jürgenson. Esimeses etapis koondati koostöös ühendustega kaheksa ettepanekut rahastamise süsteemi korrastamiseks, mida tutvustasime 2005. aasta aruandes. 2006 I poolaastal toimusid igas maakonnas seminarid ettepanekute tutvustamiseks, samuti mitmeid kohtumisi erakondadega, Riigikogu rahanduskomisjoni ja EKAKi toetusrühmaga. Oktoobri lõpul tutvustasid Urmo Kübar ning teiseks etapiks projektijuhi kohale asunud Tiit Riisalo senise töö tulemusi ja teemaga seotud probleeme kantslerite koosolekul, kus algselt 15-minutilise plaanitud päevakorrapunktist kujunes poolteisetunnine aktiivne arutelu.

Projekti teine etapp toimus novembrist detsembrini. Selle eesmärk oli sõnastada ettepanekute elluviimiseks vajalikud tegevused. Mitme ettepaneku puhul jõuti ka elluviimise alustamiseni:

- 1) määratleda riigi eelarvestrateegias kodanikuühiskonna arendamine eraldi prioriteedina – “toimiv kodanikuühiskond” on siseministeriumi arengukava projektis 2008–2011 üheks strateegiliseks eesmärgiks ning kui see plaanitud kujul kinnitatakse, jõuab kodanikuühiskonna arendamine ühe

- strateegilise eesmärgi ja sellega kaasnevate konkreetsete meetmetena RESi 2008–2011;
- 2) kodanikuühiskonna arengu kavandamine ja koordineerimine tuleb sätestada regionaalministri valitsemisalas – on sätestatud 2006. aastal jõustunud siseministeeriumi põhimääruses, vastav muudatus tuleks sisse viia ka „Vabariigi Valitsuse seadusesse”;
 - 3) kodanikuühiskonna arendamiseks ja üldiste küsimuste lahendamiseks tuleb luua kodanikuühiskonna sihtkapital – sihtkapitali loomine alates 2008. aastast on 2007. aasta aprillis ametisse astunud valitsuse koalitsioonilepingus;
 - 4) kodanikuühiskonna üldiseks arendamiseks vajalike riigieelarveliste vahendite planeerimisse ja valdkondlike eelarvekavade väljatöötamisse tuleb kaasata kodanikeühenduste esindajad – protsess on kõigis ministeeriumides käivitunud, kuid vajab põhimõtete ühtlustamist, mille jaoks on oluline kaasamise hea tava kinnitamine valitsuse reglemendis 2007. aastal;
 - 5) (Kalle Jürgensoni ettepanekutes punktid 5–7) kodanikuühendustele vahendite eraldamisel tuleb järgida kindlaid põhimõtteid, mis kõigi vahendite eraldajate puhul peavad olema ühtsed. Vahendeid tuleb eraldada kolmel eesmärgil: projektitoetusena, tegevustoetusena või lepinguline tööde või teenuste tellimisena, võttes suuna pikaajalist rahastamist tagavatele lepingutele – vabaühenduste rahastamist kirjeldav andmed ei ole praegu omavahel võrreldavad ega moodustu ühtset tervikliku pilti, mis on vajalik püstitatud eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste planeerimisel ja elluviimisel. Siin on seetõttu esmalt vaja tellida vastavasisuline suuremahuline kõiki ministeerium ja nende valitsemisalasid käsitlev uuring kolmandalt sõltumatult osapoolelt, mis süstematiseerib ja üldistab senised praktikad, mille põhjal saaks sõnastada edasised soovitusel;
 - 6) ministeeriumid peavad avalikustama kõik rahastamisvõimalustega seonduva, samuti rahastamisega seotud tähtajad, korrad ja otsustajad – peaks saama osaks loodavast kaasamisveebist.

Toimivat rahastamisskeemi mittetulundussektori riigieelarveliseks rahastamiseks ei ole võimalik luua juhul, kui initsiatiiv on ainult vabaühenduste poolne ja riik on passiivselt äraootaval seisukohal. Edu aluseks on olukord, kus riik mõistab valdkonna olulisust ja võtab initsiatiivi ning vabaühendused aitavad konstruktiivselt kaasa. Sellise olukorra tekkimiseks on loodud head eeldused, sest vastavalt 2007

sõlmitud koalitsioonilepingule peab loodav valitsus kodanikühiskonna edendamist oluliseks. Võtmeroll on siin ümberkorraldataval regionaalministri institutsioonil ja uuel ministril, kelle võimuses on teiste kabinetiliikmete abil viia kõikidesse ministeeriumidesse sõnum, et teemaga tuleb konstruktiivselt ja sisuliselt tegeleda. Esimeseks oluliseks sammuks oleks kodanikuühendustega suhtelemise eest vastutavad pädevad ametnikud, mida näeb ette ka valitsuse kodanikualgatuse toetamise strateegia.

Juba ellu rakendama hakatud ettepanekute 1–3 puhul on oluline jätkata aktiivset koostööd („taganttorkimist”) eelkõige avaliku halduse ministriga ja Riigikantseleiga. Ettepanekute 4–6 lahenduse jaoks on vajalik hetkeolukorra põhjalik modelleerimine, uue ühtlustatud rahastamismudeli loomine ning selle rakendamine kaasamisveebis. Esimesed kaks oleks võimalik teostada 2007. aasta jooksul, kolmas 2008. aastal. Teostuseks on vajalik pädeva konsultatsioonifirma kaasamine, kellele annaksid vajaliku sisendi kõigis ministeeriumides määratud kodanikuühendustega suhtelemise eest vastutavad pädevad ametnikud ning vabaühenduste esindajad. Nende tegevustega jätkame 2007. aastal.

b) Avalike teenuste üleandmise hea tava

Teine 2005. aasta lõpul alustatud oluline EMSLi projekt seadis eesmärgiks luua ühtsed põhimõtted avalike teenuste delegeerimisel kodanikeühendustele, tuues kokku teemaga seotud ühendused, riigiasutused ja kohalikud omavalitsused. Pikaajalisteks eesmärkideks on tehtavaga teenuste kvaliteedi ning ühenduste jätkusuutlikkuse tõstmine. Projekti juhtis EMSLis Veiko Lember.

Aasta esimesel poolel toimus neli avalikku seminari Tallinnas, Tartus, Järva- ja Harjumaal teema arutamiseks, kaasamine toimus ka Interneti vahendusel. Juuni alguses valmis avalike teenuste üleandmise hea tava ning vastused sellega seonduvatele küsimustele. Tava kujutab endast juhiste kogumit teenuse üleandmise protsessi läbiviimiseks (üleandmise ettevalmistamine, lepingupartnerite väljavalimine, läbirääkimised ja lepingu sõlmimine, lepingu juhtimine ja järelvalve), mis peaks tagama hea tulemuse nii teenuse kvaliteedi kui ka osapoolte õiguste kaitse osas. Teenuste üleandmine oli ka EMSLi septembris toimunud suvekooli üheks põhiteemaks. 2007. aastal jätkame teenuste üleandmise põhimõtete tutvustamist. Projekti materjalid leiab www.ngo.ee/teenused.

c) Kodanikuühenduste statistika korrastamine

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri korrastamist on aastaid soovinud nii kolmanda sektori uurijad kui ka ühendused ise ning see on eesmärgina ka EKAKi tegevuskavas 2004–06. Praegu esitavad MTÜd ainsate juriidiliste isikutena oma aruanded maksuametile, kus avalikkusel puudub võimalus nendega tutvuda. See ei võimalda saada isegi ülevaadet, kui palju on Eestis tegutsevaid vabaühendusi, rääkimata spetsiifilisemast infost, mis oleks vajalik mittetulundussektori arendustegevuseks. Ometi ei edenenud see protsess oluliselt ka 2006. aastal. Aasta algul leppisid EKAKi ühiskomisjon ning mitme ministeeriumi ja ameti esindajad küll kokku registriandmete uuendamises majandusaasta aruannete esitamise ja töötlemise korra muutmise teel, kuid et justiitsministeeriumil puudus teema vastu sügavam huvi, ei jõudnud see kokkulepe elluviimiseni.

d) Katusorganisatsioonide arendamine

Katusorganisatsioonide arendamiseks korraldas EMSL 2006. aastal neljakuulise kaheksast seminaripäevast koosneva koolitussarja ühenduste analüütiliste kompetentside tõstmiseks, tagamaks nende suuremat efektiivsust oma sihtrühmade huvide eest seismisel. Vt. punkt 3.4.

e) Vabariigi Valitsuse kodanikualgatuse toetamise arengukava 2007–10

Aasta alguses käivitus töö valitsuse kodanikualgatuse toetamise arengukava (KATA) loomisega aastateks 2007–10. EMSL korraldas koos siseministeeriumiga veebruarist aprillini 15 maakondlikku ümarlauda, kus tutvustati nii ühenduste rahastamis põhimõtete kui KATA väljatöötamist ja koguti nendesse ühenduste ettepanekuid. Lektoriteks olid Kalle Jürgenson EMSList ning Külvi Noor ja Kaja Kaur siseministeeriumist. Ka EMSL esitas ministeeriumile oma ettepanekud arengukavaks. Juunis valminud kava oli siiski ühendustele pettumuseks, sest fikseeris vaid ministeeriumide arengukavades sisalduva ega arvestanud tehtud ettepanekutega, mis valdkondlikesse arengukavadesse veel jõudnud ei olnud.

f) Ühiskomisjoni töökorraldus ning EKAKi büroo moodustamine

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

EKAKi 2004–06 tegevuskava täitmise raames on ühiskomisjoni koosolekutel korduvalt juhtitud on tähelepanu reale probleemidele: EKAKi rakendamisega otseselt tegelevate inimeste vähesus, ebaselge vastutus, rahastamise vähesus jne. Selle tulemusena täidavad osa tegevuskava ülesandeid ühendused ise endale sobival ajal ja oma hangitud ressurssidega, mis ei ole protsessi juhtimise seisukohalt jätkusuutlik, samuti edenevad ühiskomisjoni ette võetud tegevused sel põhjusel aeglaselt.

EKAKi teavitustegevuste raames analüüsis EMSL aasta lõpus põhilisi kommunikatsioonitakistusi ühiskomisjoni töökorralduses. Analüüsi koostas Alari Rammo. Töö käigus viidi läbi kümme intervjuud ühiskomisjoni liikmete ning teiste olulisemate protsessis osalenute või seda mõjutada võivate inimestega, kelle seas oli madalamaid ametnikke, poliitilisi nõunikke, üks kantsler ning kolmanda sektori esindajaid. Analüüs tõi takistustena EKAKi efektiivsema rakendumise teel välja napi poliitilise huvi, probleemid tegevuskavade koostamisel ja täitmisel ning ühiskomisjoni liikmete rollide ebaselguse. Analüüsiga saab tutvuda www.ngo.ee/ekak.

Alternatiivsete arenguteedena pakkusime välja:

1. Jätkamine praeguste struktuuridega, mille käigus püütakse probleeme lahendada ühiskomisjoni liikmete kohustuste täpsema määratlemise teel. Eeliseks on lisakulutuste puudumine, kuid lahendamata jääb igapäevaselt ja põhitööna EKAKi rakendamiseks töötavate inimeste vähesus, seetõttu on arenguhüpe ebatõenäoline. Ühiskomisjonil saab olla protsesse juhtiv, mitte aga igapäevaselt läbi viiv funktsioon.
2. Ministeeriumides EKAKi rakendamisega tegelevate töötajate arvu suurendamine. KATA rakendusplaan 2007–10 näeb ette ministeeriumides kodanikuühendustega suhtleva ametniku/üksuse määramist 2007. aastal, kelle ülesandeks võiks olla ka EKAKi rakendamise koordineerimine oma ministeeriumi valitsemisalas. See lahendab probleemi osaliselt, kuid ei suurenda ühenduste suutlikkust protsessis osaleda, samuti ei paranda protsessi kui terviku koordineerimist (ministeeriumide ülesed tegevused). Toonane regionaalminister on öelnud, et SiM ei plaani praegusele ühele selle teemaga tegelevale ametnikule lisatööjõudu võtta.
3. EKAKi büroo loomine ühenduste juurde. Büroo koordineeriks ühenduste poolt sisendi andmist EKAKi ja KATA rakenduskavadesse ning

nende täitmist. Asukoht vabaühenduse juures, ruumes ja personaliga tagab parema kontakti ühendustega, avaliku sektoriga võrreldes suurema paindlikkuse ja mobiilsuse tegevuses. Seeläbi on tal suurem kompetents ühenduste vajadustest, aga ka eelised lisarahastuse leidmisel ja lobitööl tugevama ühismandaadiga, sest ei esinda vaid üht ministeeriumi.

Peame parimaks lahenduseks arenguteede 2 ja 3 kombineerimist: selge vastutusega ja ühiskomisjoni mandaadiga büroo loomist ühenduste juurde, kes tagaks EKAKi põhimõtete, KATA ja ühiskomisjoni tööplaanide tõhusa rakendamise ja arendamise, tehes koostööd SiMi ja ministeeriumide vastutavate ametnikega.

Büroo moodustamise vajadusest on ühiskomisjonis ja siseministeeriumile kõneldud juba 2005. aastal. 2006. aastal toimus sel teemal mitmeid kohtumisi nii ministri, tema nõuniku, rahvastiku ja regionaalala asekancleri, kohaliku omavalitsuse ja regionaalhalduse osakonna juhataja kui peaspetsialistiga ning 2007. aasta alguses saavutasime kokkuleppe büroo käivitamiseks.

2.3. Koostöö avaliku sektoriga

a) Erakonnad

Teise poolaasta üheks põhitegevuseks EMSLi jaoks kujunes vabaühenduste poliitilise manifesti ettevalmistamine 2007. aasta Riigikogu valimisteks. Manifestis sõnastasime vabaühenduste ettepanekud valitavale parlamendikoosseisule ja uuele valitsusele riigist sõltuvateks tegevusteks, mis aitaksid kaasa kodanikuühiskonna ja –ühenduste tugevnemisele. Tegevused jagunesid kolme blokki: kodanike osalus (“Otsused paremaks”), kodanikuharidus ja vabatahtlik tegevus (“Kodanikud teadlikuks ja aktiivseks”) ning vabaühenduste rahastamine ja statistika (“Ühendused elujõuliseks”). EMSLi poolt koordineeris tegevusi Marit Otsing, projekti juhtimiseks moodustati komitee (Mall Hellam, Lagle Parek, Daniel Vaarik, Mikko Lagerspetz, Heli Aru, Daimar Liiv). Töö algas suvel esimeste visioonide arutamisega, ühendustele laiemalt tutvustasime ideed EMSLi suvekoolis septembri alguses ning seejärel Interneti vahendusel. Toimus kümneid kohtumisi eelkõige ühenduste katusorganisatsioonidega, mille põhjal valmis oktoobris manifesti teksti esimene versioon. Sellele kogusime kommentaare Interneti kaudu, lõplik versioon sai valmis detsembri alguses. Protsessi oli kohtumiste ja

Interneti vahendusel kaasatud sadu, katusorganisatsioonide kaudu isegi tuhandeid ühendusi.

Valminud teksti saatsime kõigile erakondadele, detsembris ja jaanuaris 2007 toimusid kuue suurema erakonnaga kohtumised, kus ettepanekuid lähemalt tutvustasime ja selgitasime ning arutasime nende elluviimise võimaluste üle. Samuti valmistasime detsembris ette manifesti esitlemist laiemale avalikkusele, mis toimus jaanuaris. Ülevaate kogu protsessist leiab www.ngo.ee/manifest. Projekti rahastasid Avatud Eesti Fond ja Balti-Ameerika Partnerlusprogramm.

Tegevuskavas plaanitud seminaridest erakondadele otsustasime loobuda kolmel põhjusel: 1) leidsime, et mõistlikum on neid läbi viia pärast valimisi uute, mitte ametist lahkuvate Riigikogu liikmetega; 2) suuresti sama funktsiooni täitsid manifesti tutvustamiseks korraldatud kohtumised erakondadega; 3) põhjalikumat koolitust uuele Riigikogu koosseisule plaanis Tallinna Ülikooli Kodanikeühiskonna Uurimis- ja Arenduskeskus.

Tihedam koostöö erakondadega toimus ka kevadel, kui Riigikokku jõudsid EMSLi initsiatiivil juba aastaid tagasi ette valmistatud tulumaksuseaduse muudatused, mis täpsustasid avalikes huvides tegutsevate ühenduste määratlemist. Aprillis saatsime Riigikogule muudatusi toetava kirja ning põhjendasime nende vajalikkust ka rahanduskomisjonis. Eelnõu võeti vastu mai lõpus.

b) Kohalikud omavalitsused

Et suurema osa vabaühenduste partneriks avalikus sektoris on eelkõige kohalik omavalitsus, keskendab ka EMSL oma tegevusi rohkem valla- ja linnavalitsuste ning volikogude ametnikele ja poliitikutele. 2006. aastal toimus sel suunal kaks olulisemat algatust.

Mais Tartus, juunis Harjumaal ja oktoobris Lääne-Virumaal korraldasime kolm seminari kohalikele omavalitsustele, kus tutvustasime kaasamise head tava ja avalike teenuste üleandmise head tava ning arutasime nende rakendamise võimaluste ja kodanike aktiivsuse edendamise üle kohalikul tasandil. Kolme seminari peale oli osalejaid üle 50. Lektoriteks olid Urmo Kübar, Veiko Lember ja Eleka Rugam-Rebane (Riigikantselei).

Aasta lõpus algatasime BAPPi toel projekti, mille eesmärk on aidata poole aasta jooksul ühes kohalikus omavalitsuses kaasa toimiva koostöö arendamiseks omavalitsuse ja ühenduste vahel, mille tulemusi saaks rakendada ka teistes omavalitsustes. Sügise jooksul kaalusime erinevaid omavalitsusi, kus projekti läbi viima hakata, detsembris külastasime neist kaht sõelale jäänut. Valisime välja Vigala valla Raplamaal, kus sisulise tööga alustasime jaanuarist.

c) Ministeeriumid ja Riigikantselei

Ministeeriumidest olid 2006. aastal EMSLi peamisteks partneriteks sise- ja rahandusministeerium. Vastavalt Norra saatkonna sõlmitud lepingule tegeles EMSL koostöös rahandusministeeriumiga aasta alguses Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismide Vabaühenduste Fondi tingimuste väljatöötamise, sellekohase konsultatsiooniprotsessi korraldamise ning juhendmaterjalid sõnastamisega. Loodava fondi maht on 36 miljonit krooni. EMSLi poolt juhtis projekti Tiit Riisalo. Jaanuaris-veebruaris konsulteerisime ühendustega fondi juhendmaterjali eelnõud, mis sai seejärel heakskiidu EKAKi ühiskomisjonilt. Kahjuks jäi pärast seda teema ministeeriumis sügiseni seisma, siis nõustasime ministeeriumit loodava fondi vahendusametuse konkursi tingimuste osas. Esimene konkurss vahendusametuse leidmiseks detsembris ebaõnnestus, kuid teises voorus 2007. aasta hilistalvel kvalifitseerus kolm pakkujat. Fond avaneb tõenäoliselt sügisel 2007.

Teiseks koostöökohaks rahandusministeeriumiga olid 2006 kevadel Riigikokku jõudnud tulumaksuseaduse muudatused. Sügisel nõustasime nende alusel loodava asjatundjate komisjoni moodustamist. Komisjon hakkab tegema ettepanekuid tulumaksusoodustusega ühenduste nimekirja kandmiseks ja sealt kustutamiseks. Komisjoni koosseisu kinnitas rahandusminister jaanuaris 2007, sinna kuulub EMSLi esindajana Alari Rammo.

Riigieelarve koostamise strateegias aastateks 2007–13 osales EMSL Eesti Rohelise Liikumise hallatavas vabaühenduste koostöövõrgustikus. Olulisemaks ning korduvalt tehtud ettepanekuks oli kodanikuühiskonna arendamise lisamine strateegia prioriteetide hulka, mida siiski ei saavutatud, küll aga käsitleb strateegia kodanikuühiskonna arengut horisontaalse, kõiki prioriteete läbiva teemana. Alates 2007. aastast koordineerib võrgustiku tööd EMSL.

Riigikantselei valitsuse kommunikatsioonibürooga (VKB) tegime koostööd kaasamise hea tava tutvustamisel vabaühendustele ja omavalitsustele, samuti osalesime loodava kaasamisveebi sisu plaanimises. Kuigi algse plaani järgi pidanuks 2005. aastal valminud kaasamise hea tava saama heakskiidu valitsuse reglemendi osana, see protsess kahjuks 2006. aastal tulemuseni ei jõudnud. Samuti tegime koostööd Riigikantselei strateegiabürooga (struktuurfondide haldussuutlikkuse tõstmise programmi väljatöötamine) ning VKB Euroopa Liidu teabetalitusega (“Kodanike Euroopa” programmi väljatöötamine ning konverentsi “Euroopa kuulab mind” korraldamine).

2.4. Koostöö ühendustega

Peame oluliseks, et kodanikuühenduste tegutsemiskeskonna kujundamisele suunatud tegevused oleksid läbi viidud koostöös teiste ühendustega, sest loeme seda heade tulemuste saavutamise hädavajalikuks eeltingimuseks. 2006. aastal jätkus EMSLi hea koostöö Avatud Eesti Fondi, Balti–Ameerika Partnerlusprogrammi (BAPP), Heateo Sihtasutuse ja Tartu Vabatahtlike Keskusega; erinevaid tegevusi viisime läbi koos külaliikumisega Kodukant, MTÜ–ga Kodanikukoolitus, Eesti Õiguskeskusega ja Mitte–eestlaste Integratsiooni Sihtasutusega.

2.5. Uuringud

EMSL koostas kuuendat aastat USA Rahvusvahelise Abi Agentuuri (USAID) rahvusvahelise ühenduste jätkusuutlikkuse indeksi Eesti raporti. Selleks korraldasime oktoobris kaks rühmaintervjuud Tallinnas ja ühe Tartus, kus arutasime kokku 23 kodanikuühiskonna eksperdiga, milline on sinne õiguslik keskkond ja infrastruktuur, ühenduste majanduslik elujõulisus, tegutsemis-, eestkoste- ja teenuste osutamise suutlikkus ning avalik maine. Intervjuude tulemusena koostatud raport saadeti USAsse ning ilmub 2007. aasta kevadel. Viimasel kahel aastal on Eesti olnud kodanikuühenduste jätkusuutlikkusest Kesk- ja Ida-Euroopas esikohal.

2.6. Rahvusvaheline tegevus

EMSLi rahvusvahelise tegevuse eesmärk on globaalse kodanikuühiskonna arengutes kaasärääkimine, Eesti kogemuste tutvustamine ning omakorda teiste maade kogemuste õppimine, et uusi ideid ja häid praktikaid nii ise rakendada kui ka Eestis levitada.

Aasta alguses suundus EMSLi pikaajaline juhataja Kristina Mänd tööle rahvusvahelise kodanikuühenduse CIVICUS peakontoris Lõuna-Aafrikas ning jätkas EMSLi vabatahtliku nõustajana rahvusvahelise suhtluse alal. EMSL on ka CIVICUSE liige. Juunis toimunud CIVICUSE aastakonverentsil Šotimaal esindasid EMSLi Marit Otsing ja Urmo Kübar. EMSLi kogemustele toetudes viisid Kristina Mänd ja Urmo Kübar läbi töögrupi organisatsiooni juhtimise teemal, lisaks esines Kristina Mänd töögruppides katusorganisatsioonidest ning EKAKi-laadsete dokumentide rakendamise, Urmo Kübar aga töögrupis liikmesorganisatsioonide väljakutsetest.

Märtsis aitas EMSL organiseerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 3. grupi (vabaühendused) koosolekut Tallinnas. Aasta lõpus osalesime 2007. oktoobris Tallinnas toimuva Grantmakers East Groupi konverentsi planeerimises.

Euroopa Liidu tasandil kommenteeris EMSL Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallase eest veetavat Euroopa läbipaistvuse algatuse rohelist raamatut. Algatus käsitleb kolme teemat: esiteks, huvigruppide registreerimine, loomaks selgust, kes ja milliseid huve esindades otsustusprotsessides osalevad; teiseks kaasamisnõuded, mida Euroopa Komisjon peab järgima otsustusprotsesside läbiviimisel ning kolmandaks, Euroopa Liidu ühistest vahenditest toetuse saajate avalikustamine. Septembris aitas EMSL läbi viia Siim Kallase kohtumist Eesti vabaühendustega Euroopa läbipaistvuse algatuse arutamiseks. Samuti osales EMSL Riigikantselei kutsel ka vabaühendustele suunatud programmi "Kodanike Euroopa" juhendmaterjali koostamises ning aitas korraldada konverentsi "Euroopa kuulab mind".

10.–15. detsembrini olid EMSLil külas Charities Aid Foundation Venemaa esindajad, kes olid tulnud õppima Eesti kodanikuühiskonna kogemustest. Viie päeva jooksul said nad ülevaate EKAKi rakendamisest, ühenduste kaasamisest, rahastamisest, avalike teenuste üleandmisest, sotsiaalsetest ettevõtetest, külastati mitmeid ühendusi. Aasta jooksul toimus veel kümneid kohtumisi Eestit külastanud kodanikuaktivistide, kodanikuühiskonna uurijate, poliitikute ja riigiametnikega, kelle jaoks EMSL on infoallikaks Eesti kodanikuühiskonna arengutest. Lisaks osalesid EMSLi töötajad rahvusvahelistel konverentsidel Austrias, Belgias ja Lätis.

3. Info- ja tugiprogramm

Kui arenguprogramm keskendub vabähenduste tegutsemiskeskonna (seadusandlus, head tavad, suhtumine jne) parandamisele, siis samavõrd oluline on ka ühenduste suutlikkuse tõstmine neid võimalusi parimal moel kasutada. See on EMSLi info- ja tugiprogrammi eesmärk. Oleme peamiseid kodanikuühiskonna alase info vahendajaid ja mittetulundussektori koolitajaid Eestis. Infomahtude pideva kasvamise juures on EMSLi roll ühendustele olulise teabe koguja, toimetaja ning levitajana üha olulisem. Info- ja tugiprogrammi juhina töötas veebruari lõpuni Katrin Kala, alates märtsist Edydt Johanson. Portaali, infolistide ja kirjastamise eest vastutas Alari Rammo.

3.1. Meediasuhted

EMSLi kommunikatsioonitegevuse eesmärgiks on avaliku teadlikkuse tõstmine kodanikuühiskonna teemal ning sihtrühmade teavitamine EMSLi tegevusest. Väljastasime ise või koordineeritult partneritega ajakirjandusele paarkümmend pressiteadet, neile lisaks hulk sisemistele sihtrühmadele suunatud sõnumeid, kirju ja avaldusi kodanikuühenduste listidesse või avalikule võimule. Meie teateid levitavad lisaks EMSLi listidele ja koduleheküljele omakorda mitmed ühenduste või EASi maakondlike arenduskeskuste piirkondlikud listid, vahel ka maa- ja omavalitsused.

EMSLi teemadest leidsid ajakirjanduses kajastust aasta tegijate valimine, avaldus Valgevenes vangistatud kodanikuaktivistide toetuseks, Kristina Männi karjäär CIVICUSes, suvekool, uue juhataja valimine, töö vabähenduste rahastamispõhimõtetega jms. Mitmeid artikleid ilmus teiste ühenduste väljaannetes ("Aken", "Head Uudised", "Elukaar", "Maksumaksja" jt). EMSLi töötajad pidasid aasta jooksul umbes 30 ettekannet erinevatel teabepäevadel, seminaridel, konverentsidel või õppeasutustes.

3.2. Kodanikuühiskonna portaal www.ngo.ee

EMSLi hallatav kodanikuühiskonna portaal www.ngo.ee koondab uudiseid ja olulisema taustinfo (alusdokumendid, käimasolevate ja lõpetatud projektide tutvustused, nõuanded ühenduste tegevuseks), seda

külastatakse kuus keskmiselt 20 000 korda. 2006. aasta jooksul toimus info pidev uuendamine ja portaali arendamine. Lisaks senisele eesti- ja ingliskeelsele osale lõime siseministeeriumi rahastamisel koduleheküljele ka venekeelse osa, selleks viisime eelnevalt läbi ka küsitluse Eesti venekeelsete ühenduste hulgas. Nii inglise- kui ka venekeelses veebis on üleval olulisemad Eesti kodanikuühiskonda puudutavad dokumendid, hädas oleme värskete uudiste regulaarse tõlkimise ja ülespanemisega.

Märtsis ja aprillis lõime ja täiendasime ka kodanikuühiskonnateemalisi artikleid eestikeelses veebientsüklopeedias Vikipeedia et.wikipedia.org/wiki. Kasutasime selleks “Kodanikuühiskonna lühisõnastiku” artikleid, mida autor Mikko Lagerspetz lahkesti lubas.

3.3. Infolistid

EMSL haldab kõigile huvilistele avatud kodanikuühiskonna infolisti mto@ngo.ee (1281 aadressi) ning lisaks veel eraldi liikmetele mõeldud infolisti liikmed@ngo.ee (119 aadressi), eraldi listid on ka EMSLi nõukogu liikmetele ja kontori töötajatele. Infolisti mto@ngo.ee kaudu levib iganädalane elektrooniline uudiskiri e-EMSL, mis sisaldab olulisemat infot uudiste, toimuvate ürituste ja koolituste, õigusloome, rahastusvõimaluste jms kohta, olles sellisena ainulaadne Eestis. Lisaks andsime aasta teisel poolel siseministeeriumi rahastamisel välja igakuist EKAKi infokirja, mis sisaldas ülevaadet EKAKi rakendamisest. Alustasime ka ingliskeelse uudiskirja väljaandmist, teavitamaks rahvusvahelist vabauhenduste kogukonda Eestis toimuvast. Kahjuks ei suutnud me selle puhul veel küll tagada regulaarset ilmumist, kuid jätkame 2007. aastal.

3.4. Nõustamine

Kuigi pärast Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koordineeritava maakondlike arenduskeskuste (MAK) võrgustiku loomist EMSL enam ametlikult ühenduste nõustamisega ei tegele, helistatakse meile endiselt nõu saamiseks mitmeid kordi päevas. Küsimustes, millele oskame vastata, aitame abivajajaid, keerulisemates ja pikemat süvenemist nõudvates küsimustes suuname nad MAKi poole. EMSLi liikmetel on võimalik saada soodushinnaga nõustamist õigusküsimustes ja projektide kirjutamise alal, esimest kasutati aastas paaril korral.

3.5. Teabepäevad ja koolitused

2006. aastal toimusid järgmised EMSLi korraldatud teabepäevad ja koolitused, millest võttis osa kokku ligi 200 inimest:

- “Keskkonnaaruande koostamine” (Anu Kõnnusaar, 12. jaanuaril)
- “Mittetulundusühenduste majandusaasta aruande koostamine” (Elle Märitz, 31. jaanuaril)
- “Kodanike aktiivsuse edendamine” (Urmo Kübar; MTÜ Imavere Sotsiaalkapital tellimusel 27. jaanuaril)
- “Juhtimine ja meediasuhted” (Kaidi Holm ja Alari Rammo; Viljandi MAKi tellimusel 3. veebruaril)
- “Raamatupidamine ja maksud mittetulundusühendustes” (Saima Mänd; Viljandi MAKi tellimusel 10.–11. veebruaril)
- “Poliitikakujundamise protsess, eestkoste ja lobi” (Rait Talvik, 17. veebruaril)
- “IT-juhtimine vabaühendustes” (Margo Loor, 8. märtsil)
- “Asjaajamine ja arhiivindus vabaühendustes” (Janne Kerdo, 18. märtsil)
- “Liikmete arendamine, kaasamine ja sisekommunikatsioon” (Rait Talvik ja Urmo Kübar; üks EMSLi korraldatud koolitus Tallinnas 21. aprillil, lisaks Eesti Noorteühenduste Liidu tellitud koolitus oma liikmetele Tõstamaal 7. juulil)
- “Projektijuhtimise teabepäev” (Kaidi Holm, 24. mail)
- “Analüütiliste kompetentside arendamine katusorganisatsioonidele” (Kaheksast koolituspäevast koosnev sari, august–november)

Aasta alguses toimusid kolmes maakonnas veel EASi 2005. aastal tellitud alustavate ühenduste kolmepäevased koolitused. 2006. aasta läbiviija valimiseks korraldatud konkursil jäi EMLSi pakkumine napilt alla EMI-ECO omale.

Sügisel aitasime oma liikmesorganisatsiooni Eesti Õiguskeskust korralduslikes küsimustes “Mõjude hindamise ja kaasamise baaskoolituse” läbiviimisel ministeeriumidele.

Koolitustest väärrib esiletõstmist analüütiliste kompetentside arendamise seminaride sari katusorganisatsioonidele. Kokku nelja kuu jooksul kaheksast seminaripäevast koosnenud koolituse jooksul õpiti, kuidas saab analüüsi ja erinevaid meetodeid kasutada nii oma organisatsiooni igapäevatöö tulemuste hindamisel, huvikaitses ja lobitöös kui ka eksperdi

rolli täitmisel eelnõude kommenteerimises. Õpetati, kuidas kasutada olemasolevaid uuringuid ja mida silmas pidada uute uuringute tellimisel; samuti käsitleti meetodeid, mida ühendustel endil lihtne kasutada: näiteks fookusgrupp, nominaalgrupi tehnika jt. Pärast seminaride lõppu konsulteeris projekti juht Jon Ender soovijaid veel aasta lõpuni konkreetses organisatsioonis vajalike uuringute planeerimise ja analüüsi osas.

EMSLi jaoks oli tegu uue koolitusvormi katsetamisega. Aasta teises pooles keskendusimegi oma koolitustegevuse ülevaatamisele. Kui kunagi oli EMSL esimesi, kes mittetulundussektorile koolitusi pakkuma hakkas, siis tänaseks on koolitajaid lisandunud väga palju. Infopäevi ja algtaseme koolitusi (raamatupidamine, projektkirjutamine jne) pakuvad riigi toetusel maakondlikud arenduskeskused. Seetõttu otsustasime EMSLi koolitustel ühendustele võtta suuna pigem pikematele ja süvitsi minevatele kursustele ning ühepäevastes keskenduda pigem uute ideede ja teemade teadvustamisele. Lisaks ühendustele soovime oma koolituste sihtgruppi ja selleläbi mõju laiendada (koolinoored, õpetajad jt). Samuti jätkame tellimuskoolituste läbiviimist. Aasta lõpus valmistasimegi ette pikemat mittetulundussektori juhtimise koolitust, samuti pakkumist 2007. aasta EASi baaskoolituste läbiviimiseks ja koolitusi uutele sihtgruppidele.

3.6. Kirjastustegevus

EMSLi kirjastustegevuse eesmärgiks on info- ja õppematerjalide väljaandmine, mis oleks abiks vabaühenduste tegevuses. 2006. aastal ilmunud trükiseid jagati tasuta EMSLi üritustel ja kontoris, samuti maakondlike arenduskeskuste võrgustiku kaudu. Kõik trükised on kättesaadavad ka Eesti Rahvusraamatukogu digitaalses arhiivis Digar ning EMSLi kodulehel www.ngo.ee/trykised, infolehed www.ngo.ee/infoleht.

a) infoleht

EMSLi infoleht on ainus kodanikuühiskonna üldküsimustele keskendunud väljaanne Eestis, mille eesmärk on hoida lugejaid kursis kodanikuühiskonna arengutega (EKAKi rakendamine, muud olulisemad sündmused ja algatused) Eestis, aga ka mujal maailmas, seda nii sündmuste kui uute ideede, mõtteviiside tutvustamisega; levitada

väärtuseid nagu kodanikuaktiivsus, innovaatilisus, säästlikkus jne, ning häid praktikaid Eestist ja välismaalt, selle läbi suunata ja harida lugejaid; ja fikseerida ajaloo jaoks neli korda aastas Eesti kodanikuühiskonna hetkeseis. Infolehe mahuks on 16 lk ning tiraaž 1500, selle lugejateks on kodanikuühendused, poliitikud, ametnikud, teadlased ja teised huvilised. Infolehte toimetasid Urmo Kübar ja Alari Rammo.

2006. aastal ilmus erandlikult nelja asemel kolm infolehe numbrit. Aasta viimase numbri väljaandmine jäi venima töötajate vähesuse tõttu, selle asemel ilmub 2007. aastal viis numbrit.

b) brošüürid, voldikud ja käsiraamatud

2006. aastal ilmus viis EMSLi väiksemat trükist ning kordustrukid kahest varem ilmunud ning väga populaarseks osutunud käsiraamatust:

- **„Eesti kodanikuühiskond. Ülevaade „Eesti Kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni rakendamisest.””** (tiraaž 1300). Siseministeriumi rahastamisel valminud kokkuvõte EKAKi rakendamise hetkeseisust ning ühiskomisjoni järgmistest ülesannetest. Lisaks lühiülevaade EKAKi ajaloost, praktilised soovitusel ja ingliskeelne kokkuvõte. Koostasid Kaja Kaur, Külvi Noor, Kristina Mänd ja Alari Rammo. Jätk 2004. aastal ilmunud siseministeriumi samateemalisele trükisele (vebruar)
- **“Säästlik juhtimine”** (tiraaž 1000). Voldik jagab näpunäiteid eelkõige organisatsioonidele, kuidas maailma piiratud ressursside juures säästa loodusvarasid ja ka ise kokku hoida. Säästva juhtimise võtmes seletatakse lahti, millega arvestada organisatsiooni strateegiat koostades ja millist kasu toob strateegiline planeerimine maine, kvaliteedi, lojaalsuse ja usaldusväarsuse osas. Samuti teadlikust töökorraldusest ning sellest, milliseid väärtusi kliendid, tarbijad või kodanikud üha rohkem hindavad. Koostasid Kristina Mänd ja Alari Rammo, toetas UNESCO (juuni)
- **“IT-juhtimine vabaühendustes”** (tiraaž 1000). Trükis on mõeldud kodanikuühenduse liidriks, kes soovib luua teiste tugiprotsesside hulgas ka läbimõeldud lähenemist infotehnoloogiale. Samas pakub voldik mõtteid ka alles alustavatele ühendustele, et IT-süsteem otstarbekalt üles ehitada. Koostas Margo Loor, toetas UNESCO (august).

- **“Raamatupidamine ja maksud Eesti mittetulundusühingutele ja sihtasutustele”** (eesti ja vene keeles, tiraaž 1000). 2006. aasta sügisel uuendatud versioon levinumatest raamatupidamisega ja maksudega seotud küsimustest ja vastustest. Finantseeris Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (september)
- **“Kuidas korraldada rahaasju: väike käsiraamat ühendustele”**. Teine trükk (tiraaž 1000). Käsiraamatus ühenduse tegevuseks raha hankimise võimalustest, aruandlusest ja järelvalvest. Raamatu autor on Kristina Mänd, tellis EAS (jaanuar).
- **“Kodanikuühiskonna lühisõnastik”**. Teine trükk (tiraaž 1400) Mikko Lagerpetzi 2004. aastal BAPPi toetusel koostatud ja Eesti Mittetulundusühenduste Ümarlaura välja antud sõnastiku täiendustega väljaanne, mida seekord rahastas siseministeerium (veebruar).

Lisaks käis töö veel kahe raamatuga: juhtorganite arendamise käsiraamat “Hea valitsemine” (autor Kaidi Holm) ning artiklite kogumik EKAKi rakendamisest 2004–06. Esimene ilmus trükist 2007. aasta jaanuaris, teine kevadel 2007.

4. EMSLi siseasjad

4.1. Büroo

Septembris kolis EMSL senisest kontorist Eesti Teatriliidu majas (Uus 5) uutesse ruumidesse aadressil Pikk 11. Alates 2003. aastast oleme jaganud kontorit Heateo Sihtasutusega ning endised ruumid jäid kahele organisatsioonile kitsaks. Uus kontor vastab paremini meie vajadustele: on avaram, valgem, kahe nõupidamisruumi ja köögiga. Kolmanda organisatsioonina tegutseb samas kontoris 2006. aastal loodud sotsiaalne ettevõtte Terve Eesti Sihtasutus. Uue kontori avamispidu liikmetele ja koostööpartneritele, millega tähistasime ühtlasi EMSLi 15. sünnipäeva, toimus 27. oktoobril.

4.2. Töötajad

Aasta alguses lahkus EMSList ülemaailmsesse kodanikuühendusse CIVICUS senine juhataja Kristina Mänd, samuti lahkus pikaajaline info- ja tugiprogrammi juht Katrin Kala. Uueks juhatajaks sai jaanuari lõpus

senine Eesti Korteriühistute Liidu juhataja Marit Otsing, kes algselt pidi sel kohal töötama pool aastat Kristina Mäni naasmiseni. Suvel selgus, et töö CIVICUSes kestab plaanitud kauem ning kuna Marit Otsing ei saanud juhataja kohal jätkata, kuulutati välja uus konkurss, mille tulemusel valiti EMSLi juhatajaks senine liikmeprogrammi juht Urmo Kübar, kes asus ametisse 23. septembrist. Jaanuarist septembrini kuulusid EMSLi juhatusse Kristina Mänd ja Marit Otsing, alates septembrist Urmo Kübar.

Info- ja tugiprogrammi juhina töötab EMSLis alates märtsist Edydt Johanson. Senistest töötajatest jätkasid kommunikatsioonijuht Alari Rammo ja raamatupidaja Malle-Mai Klausen. Projektijuhtidena töötasid osalise koormusega aasta jooksul Kalle Jürgenson (kolmanda sektori rahastamine, jaan-juuni), Tiit Riisalo (Norra Vabauhenduste Fond, jaan-veebr; kolmanda sektori rahastamine, nov-dets), Veiko Lember (avalike teenuste delegeerimine, jaan-mai), Jon Ender (katusorganisatsioonide analüütiliste kompetentside koolitussari, aug-nov) ja Marit Otsing (vabauhenduste manifest, sept-märts 2007). Koostöö jätkus ka mitmete EMSLi pikaajaliste koolitajatega (Rait Talvik, Saima Mänd, Elle Märitz, Kaidi Holm jt).

Vabatahtlikena nõustasid EMSLi juriidilistes küsimustes Kaido Floren ja rahvusvahelise suhtluse alal Kristina Mänd, EMSLi üritusi aitasid vabatahtlikena korraldada Elina Kivinukk, Katrin Kala, Kairi Birk, Jaan Aps ja Margo Loor. Suur aitäh abilistele!

Töötajate koolitusi toimus vastavalt vajadusele. Urmo Kübar osales 29.10-3.11 Londonis Public Administration Internationali koolitusel "Policy and the public: involving civil society into policy-making"; Alari Rammo 7.11 kuni 2.12 USA väliministeeriumi õppereisil "NGOs and civic activism" USA neljas osariigis; Edydt Johanson 20.-24.11 European Public Health Alliance'i õppereisil Brüsselis, mille teemadeks olid poliitikate kujundamine, lobby, ühenduste jätkusuutlikkus, koostöö ja koolitused.

Töötajate vähesus on EMSLis teravaks probleemiks. Esmajärjekorras otsime 2007. aastal vahendeid ja inimesi liikmesorganisatsioonide arenduse ja poliitikate kujundamise alale.

4.3. Nõukogu

Liikmete valitud ja vähemalt 2/3 ulatuses liikmete esindajatest koosnev nõukogu kavandab EMSLi pikaajalisi tegevusi, juhendab ja teostab järelvalvet juhatuse tegevuse üle ning otsustab igapäevategevuste raamest väljuvaid küsimusi. Büroo annab nõukogule oma tegevusest aru iga kahe nädala tagant.

2006. aasta jooksul nõukogu koosseisus muutuseid ei toimunud: nõukogu esimehena jätkas Lagle Parek, liikmetena Mall Hellam, Uku Lember, Jaan Manitski, Reet Valing, Rein Voog, Jüri-Ott Salm ning Monika Salu. Uusi liikmeid valitakse nõukogusse taas 2007. aasta üldkoosolekul aprillis.

Aasta jooksul toimus neli nõukogu koosolekut, mille protokollid on saadaval www.ngo.ee/7257. Lisaks toimus jooksvalt arupidamisi e-posti teel ning vastavalt vajadusele kohtumisi töötajate ja nõukogu liikmete vahel. Juulis leidis Käsmus aset traditsiooniline büroo ja nõukogu ühisarutelu, kus vaadati üle EMSLi tegevussuunad ja arutati 2007. aasta tegevuskava. Ajurünnakut juhtis kommunikatsioonispetsialist Daniel Vaarik.

Tulude ja kulude analüütiline aruanne 2006

TULUD

	2006. a	2005. a
1.Liikme- ja sisseastumismaksud	79 598	75 825
2.Annetused ja toetused	0	865
3.Valitsuse sihtfinantseerimine	746 151	824 000
4.Projektide sihtfinantseerimine kokku		
BAPP kokku	696 067	392 944
rahastamiseks 2005.a.kasutamata osa	118 756	
tegevustoetus 2005.a. kasutamata osa	298 800	
NGO käsiraamat	53 000	
Poliitiline manifest I etapp	29 000	
Katusorganisatsioonide analüütiline kompetents kasutatud osa	142 511	
eurofondide koordinaatori töökoht kasutatud osa	20 000	
EKAK rahastamise 2.osa ettevalmistus kasutatud	34 000	
AEF kokku	110 112	381 295
Poliitiline manifest I etapp	29 000	
Poliitiline manifest II etapp kasutatud osa	81 112	
Norra finantskeem	31 849	10 325
Muud finantseeringud kokku	0	319 860
5.Sihtfinantseerimine lepingutega kokku	228 656	178 166
EAS (agendilepinguga koolitused)	152 132	111 925
EKAK infokiri	44 000	0
USAID	32 524	32 787
Muud finantseeringud kokku	0	33 454
6.Muud tulud		
Trükiste müük	12 313	10 324
Koolitused,teabepäevad kokku	124 706	150 555
s.h.suvekool	62 706	30 325
s.h.konverents	0	44 480
EMSLi koolitused	46 000	75 750
katusorganisatsioonide analüütiline kompetens	16 000	0
Muu	1 000	13 178
7.Kulutuste tagastus	127 521	88 246
KOKKU TULUD	2 157 973	2 445 583

KULUD	2006. a	2005. a
1.Sihtotstarbeliste projektide kulud		
projektide teostamise kulud	725 624	1 576 169
2. Mitmesugused tegevuskulud	334 534	458 428
2.1 ruumide rent ja kommunaalkulud	76 031	77 876
2.2 sidekulud	25 462	75 388
2.3 bürookulud (tarbed, post, pank, jm.)	9 970	19 844
2.4 raamatud, ajalehed, trükised	3 383	9 973
2.5 infomaterjal (voldikud,jm.)	45 044	46 856
2.6 büroomasinad, ruumide sisustus, kolimine	9 712	13 582
2.7 üldkoosolek, nõukogu	3 271	9 220
2.8 liikmemaksud	930	984
2.9 EMSLi teabepäevade kulu	18 485	14 980
2.10 ostetud transporditeenus	5 031	8 210
2.11 lähetuskulud (Eesti)	180	640
2.12 välislähetuste sõidukulud	0	26 296
2.13 välislähetuse päevarahad, muud lähetuskulud	10 707	45 796
2.14 audit	10 000	7 350
2.15 aasta parim	4 678	6 937
2.16 vastuvõtukulud	8 687	48 641
2.17 reklaam, uuringud, meedia	2 949	17 750
2.18 muud tegevuskulud	5 874	5 215
2.19 infoleht	53 840	0
2.20 andmeside, hooldus	40 300	0
3. Tööjõukulud	884 495	764 078
3.1 põhikohaga töötajate palgakulu	733 738	630 022
3.2 töövõtulepinguga töötajate palgakulu	150 757	134 056
KOKKU KULUD	1 944 653	2 798 675

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Juhatuse kinnitus raamatupidamise aastaaruandele

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

Juhatus kinnitab lehekülgedel 3 kuni 43 toodud MTÜ EMSL 2006. a raamatupidamise aastaaruande koostamise õigsust ja täielikkust.

Juhatus kinnitab, et:

1. raamatupidamise aastaaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses Eesti hea raamatupidamise tavaga;
2. raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt ettevõtte finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid;
3. EMSL on jätkuvalt tegutsev.

Nimi

Allkiri

Kuupäev

Urmo Kübar /juhatuse liige/..... “.....”.....
2007

BILANSS
(kroonides)

	Lisa	31.12.2006	31.12.2005
AKTIVA			
KÄIBEVARA			
Raha		931 978	869 475
Nõuded ostjate vastu		4 317	24 400
Muud lühiajalised nõuded		0	330
Viitlaekumised	3	1 256	1 784
		Käibevara kokku	937 551
			895 989
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	2	51 078	4 845
		AKTIVA KOKKU	988 629
			900 834
PASSIVA			
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED			
Võlad hankijatele	4	58 764	39 101
Tulevaste perioodide tulu sihtotstarbeliste	3	647 725	776 206
Viitvõlad		1 419	2 959
Maksuvõlad		1 021	0
		Kohustused kokku	708 929
			818 266
NETOVARA			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		82 568	52 488
Aruandeaasta tulem		197 132	30 080
		Netovara kokku	279 700
		PASSIVA KOKKU	988 629
			900 834

TULUDE JA KULUDE ARUANNE

(kroonides)

	Lisa	2006	2005
TULUD			
Müügitulu		214 543	313 344
Muud tulud	5	1 943 430	2 132 239
Tulud kokku		2 157 973	2 445 583
 KULUD			
Mitmesugused tegevuskulud		-1 060 159	-1 643 958
Tööjõukulud		-884 495	-764 078
sh palgakulu		-663 556	-572 344
sh sotsiaalmaksukulu		-220 939	-191 734
Kulum		-17 614	-9 325
Kulud kokku		-1 962 268	-2 417 361
 Põhitegevuse tulem		 195 705	 28 222
 Finantstulud			
Muud intressi- ja finantstulud		1 427	1 858
 Aruandeaasta tulem		 197 132	 30 080

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(kroonides)

	2006	2005
Raha jääk aasta alguses	869 475	760 362
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST		
Aruandeaasta tulem	197 132	30 080
Kulum	17 614	9 325
Korrigeerimine käibekapitali kirjete muutustega		
Käibevara muutus	-43 906	-24 100
Lühiajaliste kohustuste muutus	-108 337	93 808
Rahavood põhitegevusest kokku	62 503	109 113
RAHAVOOD KOKKU	62 503	109 113
Raha jääk aasta lõpul	931 978	869 475

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

LISA 1 – ARVESTUSPÕHIMÕTTED

2006. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti heast raamatupidamistavast. Eesti hea raamatupidamistava põhinõuded on esitatud raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamistoimkonna juhendid.

Välisvaluutas toimunud tehingud

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursid. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tuluna või kuluna.

Materiaalne põhivara

Põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 7 000 krooni. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja põhivara kasutuselevõtuga otseselt seonduvatest kuludest. Materiaalset põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil. Inventari amortisatsiooninorm on 20% aastas.

Eraldised

Eraldised on EMSL kohustuse liik, mille kajastamine aruandes on seotud sihtfinantseerimisega. Eraldised on moodustatud projektiga seotud kuludele, mis tekivad järgneval perioodil ning millele finantseerimine on laekunud aruandeperioodil. Eraldiste suurus määratakse üksikute projektide tegevusega seotult tekkida võivate kulude inventeerimisega ning arvestades finantseerimisega seotud tingimusi. Seisuga 31.12.2006 eraldisi kajastatud ei ole.

Tulude ja kulude arvestus

Tulud liikmemaksudest kajastatakse vastavalt nende laekumisele. Tulud muust majandustegevusest kajastatakse tekkepõhiselt. Sihtfinantseerimine kajastatakse brutomeetodil. Vastavalt sellele meetodile kajastatakse kõiki EMSL poolt koordineeritud ja vahendatud

projektide tulusid ja projektide finantseerimist kui EMSL tulusid raha laekumise perioodil ja kulusid kui EMSL kulusid vastavalt perioodil tehtud kuludele.

LISA 2 – PÕHIVARA

	2006	2005
Inventar ja sisseseade perioodi algul	175 785	175 785
Sissetulek	63 847	0
Väljaminek	41 780	0
Inventar ja sisseseade perioodi lõpul	197 851	175 785
Põhivara kulum perioodi algul	170 940	161 615
Arvestatud amortisatsiooni (-)	17 614	9 325
Väljaminek (-)	41780	0
Põhivara kulum perioodi lõpul	146 774	170 940
Põhivara jääkmaksumus perioodi lõpus	51 078	4 845

LISA 3 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSED

	2006	2005
Viitlaekumised		
Ühispanngast laekumata intressid	1 256	1 784
Viitlaekumised kokku	1 256	1 784
Saadud ettemaksed		
Ettemakstud tulevaste perioodide tulud- projektide sihtfinantseerimine	647 725	776 206
Ettemaksed kokku	647 725	776 206

LISA 4 – MUUD TULUD

	2006	2005
Tulu liik		
Liikmemaksud	79 598	75 825
Projektide sihtfinantseerimine	1 736 311	1 967 304
Annetused	0	865
Muud	127 521	88 246
Kokku tulud	1 943 430	2 132 239

LISA 5 – MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD

	2006	2005
Kulu liik		
Sihtotstarbeliste projektide teostamise kulud	725 624	1 185 530
Bürookulud	169 602	173 108
Muud	164 933	285 320
Kokku mitmesugused tegevuskulud	1 060 159	1 643 958

JUHATUSE JA NÕUKOGU ALLKIRJAD 2006. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

EMSL 2006. majandusaasta aruanne on allkirjastatud2007 ja sellele on alla kirjutanud EMSLi juhatuse ja nõukogu kõik liikmed:

Nimi	Allkiri	Kuupäev
Urmo Kübar /juhatuse liige/ 2007	“.....”
Lagle Parek /nõukogu esimees/	“.....”2007	
Mall Hellam /nõukogu liige/ 2007	“.....”
Uku Lember /nõukogu liige/ 2007	“.....”
Monika Salu /nõukogu liige/ 2007	“.....”
Jaan Manitski /nõukogu liige/ 2007	“.....”
Jüri-Ott Salm /nõukogu liige/ 2007	“.....”
Reet Valing /nõukogu liige/ 2007	“.....”
Rein Voog /nõukogu liige/ 2007	“.....”

Audiitori järelaudits

MTÜ Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

Sõltumatu audiitori järelaudits

Oleme kontrollinud mittetulundusühingu Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit 31.12.2006 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi, kasumiaruannet, rahavoogude aruannet, netovara muutuste aruannet ning aruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muid selgitavaid lisasid.

Juhtkonna vastutus raamatupidamise aastaaruande eest

Juhtkond on vastutav raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õige ja õiglase esituse eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistava nõuetega. Selle vastutuse hulka kuulub asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab raamatupidamise aruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta, asjakohaste arvestuspõhimõtete valimist ja rakendamist ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamislike hinnangute tegemist.

Audiitori kohustused

Meie kohustuseks on avaldada auditi tulemuste põhjal arvamust raamatupidamise aastaaruande kohta. Auditi oleme läbi viinud kooskõlas Eesti Vabariigi audiitortegevuse eeskirjadega. Nimetatud eeskirjad nõuavad, et oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindlustunnet, et raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride valik sõltub audiitori hinnangutest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskihinnangute tegemisel arvesse raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esituse seisukohalt olulisi sisekontrollimeetmeid, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrollisüsteemi tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud

arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhtkonna poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane arvamuse avaldamiseks raamatupidamise aastaaruande kohta.

Arvamus

Oleme seisukohal, et raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab bilansimahuks seisuga 31.12.2006.a. 988 629 krooni ja 2006. aasta tulemiks 197 132 krooni, kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt mittetulundusühingu EMSL finantsseisundit seisuga 31.12.2006 ning siis lõppenud aruandeperioodi tulemust kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Tallinn, 12. aprill 2007

Taavo Savik
vannutatud audiitor

EMSLi LIIKMED
(seisuga 31.12.2006)

Organisatsiooni nimi	E-post	Registri number
<u>AIESEC Estonia</u>	<estonia@aiesec.net>	80052592
<u>Aadam Johann von Krusensterni nim. Fond</u>	<kiltsipk@v-maarja.ee>	80082443
<u>Arno Tali Sihtkapital</u>	<arnotali@er.ee>	80107290
<u>Avatud Eesti Fond</u>	<postmaster@oef.org.ee>	90000334
<u>Avatud Kihnu Fond</u>	<info@kihnu.ee>	90004243
<u>BPW Estonia (Eesti Ettevõtlike Naiste Assotsiatsioon)</u>	<eena@online.ee>	80036176
<u>Balti Haridus- ja Kultuuriühing</u>	<bhk@hot.ee>	80007387
<u>Betti Alveri Fond</u>	<m.valdman@joggym.edu.ee>	90001440
<u>Eesti Ajakirjanike Liit (EAL)</u>	<eal@eal.ee>	80040692
<u>Eesti Assotsiatsioon "Anti-AIDS"</u>	<dr.priimagi@mail.ee>	80010219
<u>Eesti Caritas</u>	<caritas@caritas.ee>	80005460
<u>Eesti Ehitusteabe Fond</u>	<etinfo@ehituskeskus.ee>	80053281
<u>Eesti Euroopa Liikumine</u>	<info@euroopaliikumine.ee>	80064116
<u>Eesti Haridusfoorum</u>	<haridusfoorum@haridusfoorum.ee>	80135866
<u>Eesti Harrastusteatri Liit</u>	<ehl.teater@mail.ee>	80070776
<u>Eesti Ingerisoomlaste Liit</u>	<ingerisoomme@online.ee>	80082012
<u>Eesti Iseseisva Elu Keskus</u>	<eiek@hot.ee>	80027616
<u>Eesti Kennelliit</u>	<ekl@kennelliit.ee>	80085275
<u>Eesti Kinoliit</u>	<elo.tust@kinoliit.ee>	80064853
<u>Eesti Lasterikaste Perede Liit</u>	<Kalmer.Hytt@mail.ee>	80090320
<u>Eesti Lihasehaigete Selts</u>	<els@els.ee>	80043118
<u>Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit</u>	<elil@elil.ee>	80067455
<u>Eesti Mesinike Liit</u>	<kilk@cc.ttu.ee>	80044000

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

<u>Eesti Muusika Jäädvustamise Fond</u>	<jyri.trei@vm.ee>	80100253
<u>Eesti Naiste Koostöökett</u>	<maret.priske@astangu.ee>	80192157
<u>Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus</u>	<enut@enut.ee>	80005690
<u>Eesti Noorte Naiste ja Noorte Meeste Kristlike Ühingute Liit</u>	<info@ymca.ee>	80071623
<u>Eesti Noorteühenduste Liit</u>	enl@enl.ee	80174062
<u>Eesti Piibliselts</u>	<eps@eps.ee>	80040723
<u>Eesti Psoriaasi Liit</u>	<epsol@nlib.ee>	80048127
<u>Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts</u>	<ermss@erm.ee>	80077198
<u>Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts</u>	<errs@vilmsi.ee>	80075472
<u>Eesti Rahvuskultuuri Fond</u>	<post@erkf.ee>	90000340
<u>Eesti Regionaalse ja Kohaliku Arengu Sihtasutus</u>	<triin@erkas.ee>	90005320
<u>Eesti Ringhäälingute Liit</u>	<erl@online.ee>	80030713
<u>Eesti Seksuaaltervise Liit</u>	<maria@amor.ee>	80102393
<u>Eesti Skautide Ühing</u>	<info@skaut.ee>	80048529
<u>Eesti Suhtekorraldajate Liit/ c/o KPMS</u>	<epra@online.ee>	80000189
<u>Eesti Suurperede Abistamise Selts</u>		80000037
<u>Eesti Sõltuvushaigete Rehabilitatsiooni Ühing</u>	<kalle.laane@mail.ee>	80004294
<u>Eesti Südameliit</u>	<sydameliit@hot.ee>	80004294
<u>Eesti Tarbijakaitse Liit</u>	<tarbliit@uninet.ee>	80014594
<u>Eesti Tööõpetajate Selts (ETS)</u>	<ttammar@kadrioru.tln.edu.ee>	80040025
<u>Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit (EVPIT)</u>	<evpit@hot.ee>	80023392
<u>Eesti Vähiliit</u>	info@cancer.ee	80010716
<u>Eesti Väitlusselts MTÜ</u>	debate@debate.ee	80039660
<u>Eesti Õiguskeskus</u>	<lc@lc.ee>	90001411
<u>Eesti Üliõpilaskondade Liit</u>	<eyl@eyl.ee>	80059438

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

<u>Eestimaa Looduse Fond</u>	<elf@elfond.ee>	90001457
<u>Heateo Sihtasutus</u>	<info@heategu.ee>	90008175
<u>Ida-Virumaa Külade Esindus</u>	<ivke@hot.ee>	80033723
<u>Junior Achievementi Arengufond</u>	<junior@ja.ee>	90000587
<u>Kistler – Ritso Eesti Sihtasutus</u>	<krf@mail.ee>	90000951
<u>Kuriteoennetuse Sihtasutus</u>	<kesa@kesa.ee>	90008643
<u>Lastekaitse Liit</u>	<alar@lastekaitseliit.ee>	80023021
<u>MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant</u>	<kodukant@kodukant.ee>	80036845
<u>MTÜ Eesti Naabrivalve</u>	<info@naabrivalve.ee>	80130248
<u>MTÜ Eluliin</u>	<admin@eluliin.ee>	80011957
<u>MTÜ Fenno-Ugria Asutus</u>	<sepper@eki.ee>	80057988
<u>MTÜ Kodanikukoolitus</u>	<enehion@online.ee>	80039364
<u>MTÜ R.A.A.A.M.</u>	<mart.meos@mail.ee>	80127306
<u>Miikaeli Ühendus</u>	<miikael@colleduc.ee>	80017521
<u>Peipsi Koostöö Keskus</u>	<tartu@ctc.ee>	80101672
<u>Pille Lille Muusikute Toetusfond</u>	plmf@plmf.ee	80182742
<u>Rapla Invaspordiklubi "Refleks"</u>	<refleks@hot.ee>	80049701
<u>Sihtasutus Lõuna – Eesti Turism</u>	<info@southeast.ee>	90001256
<u>Sihtasutus Pro Narva</u>	<info@pronarva.ee>	90003255
<u>Sihtasutus REC Estonia</u>	<info@recestonia.ee>	90005656
<u>Sihtasutus Theodor Pooli nim. Fond</u>	<theodorpool@hot.ee>	90001428
<u>Spordiklubi "Do"</u>	<do@do.ee>	80051098
<u>Tallinna Lastehaigla Toetusfond</u>	<toetusfond@lastehaigla.ee>	90000647
<u>Tarbija Kaitse Ühendus UGANDI</u>	<ugandi@solo.delfi.ee>	80166051
<u>Tartu Eluasemefond</u>	<eaf@uninet.ee>	90001090
<u>Tartu Kultuurkapital</u>	<kultuurkapital@raad.tartu.ee>	90001291
<u>Tartu Vabatahtlike Keskus</u>	<info@vabatahtlikud.ee>	80169730

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

<u>Tartumaa Põllumeeste Liit</u>	<ttl@kodu.ee>	80062716
<u>Tegusad Eesti Noored MTÜ</u>	info@ten.ee	80161668
<u>Tuuru</u>	<aivi@tuuru.edu.ee>	90000452
<u>VAT Teater</u>	<vat@vatteater.ee>	80071149
<u>Vanurite Eneseabi- ja</u>		
<u>Nõustamisühing</u>	<veny@hot.ee>	90000222
<u>Vapramäe - Vellavere -</u>		
<u>Vitipalu Sihtasutus</u>	<sihtasutus@vvvs.ee>	90001552
<u>Viru Noorsoo Areng</u>	<alex@todes.ee>	80121522
<u>YFU Eesti MTÜ</u>	<yfu@yfu.ee>	80011526
<u>Ühing Eesti Kristlik</u>		
<u>Television (EKTV)</u>	<info@ektv.ee>	80097686